

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 5:48, leidžiasi 6:06

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

VOL. LV

Price 15c

Chicago, Ill. — Šeštadienis, Kovo-March 24 d., 1973 m.

Kaina 15c

71

MĖSOS BOIKOTAS NUO BALANDŽIO 1-MOS

SVOBODA PERRINKTAS PREZIDENTU

PRAGA. — Istorinėje Pragos pilyje, puosnioje Vladislavo sakyje Čekoslovakijos federalinės asamblėjos nariai vienbalsiai perrinko 77 metų Liedviką Svobodą prezidentu dar vienas 5 metų terminui. Balsavimo rezultatai buvo aiškūs, kai trečiądienį komunistų partijos centro komitetas jį nominavo ir išstatė vienintelio kandidatu. Visos ceremonijos, kalbos, balsų skaičiavimas, pranešimas apie išrinkimą, priesaikos davimas ir himnai tęsėsi tik vieną valandą.

Generolas Svoboda pirmą kartą buvo išrinktas 1968 m., kada partija išstumė buvusį prezidentą Novotný ir išstatė Svobodą. Jis liko ir Dubčeką pašalinus po sovietų kariuomenės įžengimo. Kiti Dubčeką draugai buvo išvalyti, nubausti už tautinio komunistinio, Maskvai nepalankaus, puoselėjimą, tačiau Svobodai patsisekė likti nepaliestam. Čekoslovakijoje žmonės kalba, kad sovietai būtų pareikalavę dar daugiau aukų ir būtų dar griežčiau nubaudę nepaklusnius, jei ne Svoboda.

Dubčeką vietą užėmęs Gustav Husak savo kalboje pabrėžė, kad generolas Svoboda yra ištikimas Sovietų Sąjungos draugas. Sovietų tarpe Svoboda įsigijo draugų II-jo Pasaulinio karo metu, kada jis vadovavo Čekoslovakijos daliniams Sovietų Sąjungoje. Kada Novotný laikais Svoboda buvo netekęs Čekoslovakijos komunistų malonės ir pašalintas iš valdžios (jis buvo pirmas Čekoslovakijos komunistų valdžios gynybos ministras) bei paskirtas valstybinio ūkio saskaitininku, tik rusų įtakingi draugai jį vėl atvedė prie valdžios.

Prezidento vieta komunistinėje Čekoslovakijoje yra tik simbolinė prezidentas reikalingas tik kai kurioms ceremonijoms. Gyventojai tačiau prezidentą gerbia, prisimindami demokratinės Čekoslovakijos prezidentus Masaryką ir Benešą.

Olga Korbūt atvyksta Čikagon

NEW YORKAS. — Sovietų gimnastų komanda, jų tarpe amerikiečių televizijos labai įgarsinta Olga Korbūt, 17 metų, sėkmingai gastoliavo Amerikos miestuose, kur žiūrovų vidurkis kiekvienam pasirodyme buvo po 12,000. New York'e brangiausi bilietai buvo 9 dol. Susirinko 18,000 žmonių. Gimnastės, kurių yra šešios, buvo priimtoms mero Lindsay, iš kurio jos gavo miestą raktus. Pirmadienį gimnastų grupė pasirodys Čikagoje.

Kaip jau rašyta, prezidentas Nixonas priėmė sovietų sportininkes Baltuose Rūmuose. Paklausta reporterių, kaip jai patiko prezidentas, Olga Korbūt, kuri yra tik 4 pėdų 10 colių aukščio ir sveria 85 svarus, at-

IS VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Amerikos žvalgyba laukia, kad šiomis dienomis sovietai pasiųs į erdves naują su įgula erdvėlaivį. Du sovietų ryšių su erdve laivai "Gagarin" ir "Komarov" neseniai išplaukė į Atlanto vandenyną. Paprastai tie laivai vienas stovi netoli Kubos, kitas prie Halifax, Kanados, kada tik į erdvę siunčiami erdvėlaiviai. Gali būti, kad sovietai vėl pasiųs į erdvę laboratoriją ar erdvės stotį, kuri vadinama "Cosmodom". Pirmą kartą Saljut erdvėlaivis buvo pasiųstas su trim astronautais 1971 balandžio mėn. Jie sėkmingai susijungė su Sojuz stotimi, tačiau jį nebuvo perėję ir grįždami į žemę žuvo erdvėlaivyje po 23 dienų erdvėje.

PHNOM PENHAS. — Komunistai perkirto Kambodijoje du svarbius kelius. Valdžia namų areštė laiko ir buvusį generolą Sirik Matak, kurį amerikiečiai siūlė paskirti premjeru. Areštą esąs jo paties saugumui užtikrinti.

SAN FRANCISCO. — Jaunasis Joseph Kennedy 3 d. pabuvęs universitete, jį metė ir gavo gerą darbą San Francisco miesto valdyboje. Už tą jo darbą meras Alioto buvo piktai kritikuojamas. Dabar, keturias savaites padirbęs, žuvusio sen. Robert Kennedžio sūnus darbą metė.

NEW YORKAS. — Amerikos plieno bendrovė US Steel pareiškė, kad šiais metais plieno bendrovės gali sumušti gamybos rekordą, pagaminti 100 mil. tonų plieno.

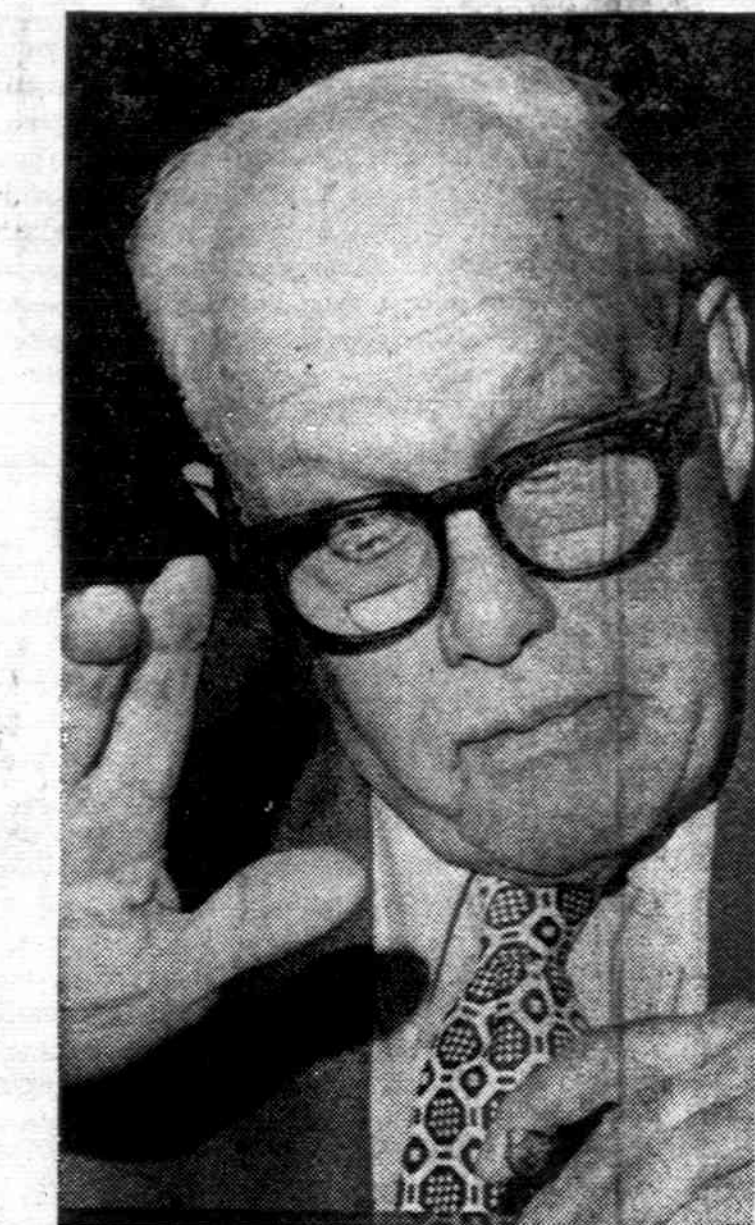
BEIRUTAS. — Dešimt ginkluotų vyrų puolė Libane kariuomenės patrulį, du kareivius nušovė, trečią sužeidė. Spėjama, kad užpuolikai buvo palestiniečiai partizanai.

Didelis ieškinys dietos autoriui

NEW YORKAS. — Dr. Robert Atkins, kuris parašė knygą apie "revoliucinę dietą" yra skundžiamas vieno savo paciento Joseph Kottler iš Brooklyn, nes jis besilaikydamas tos dietos gavęs širdies smūgį. Jo ieškinys yra 7.5 mil. dol.

Atkins dieta, kuri paskutiniu metu Amerikoje labai populiari, leidžia valgyti riebalus, mėsą, žuvį ir kitus baltymus, tik uždraudžia cukrų, miltus ir visas krakmolus turinčias daržoves ir vaisius. Keli gydytojai jau pasisakė prieš šią dietą ir net Amerikos Gydytojų sąjunga ją pasmerkė, kaip pavojingą asmenims su silpnomis širdimis ar nesveikais inkstais.

sakė, kad prezidentas yra "nice guy", bet jai geriausiai patikę Walt Disney Land.
Sovietų Sąjunga iš šių gastrolių gaus apie 56,000 dol.

Amerikos darbo unių federacijos prezidentas George Meany reikalauja kongrese pajamų mokesčių reformų ir suvaržymų didžiųjų verslo korporacijoms, kurioms Amerika nerūpi, o tik rūpi didelis pelnas.

PRANCŪZIJOS MOKINIŲ STREIKAS

PARYŽIUS. — Penkeri metai praėjo nuo Prancūzijos studentų riaušių ir demonstracijų prieš vyriausybę. Dabar prancūzai jaunuoliai vėl išėjo į gatves demonstruoti prieš valdžios nutarimą atšaukti karinės prievolės išimtis ir atidėjimus studijuojantiems jaunuoliams. Mokyklų streikai prasidėjo provincijos miestuose, tačiau ketvirtadienį pasiekė ir Paryžių, kur gatvėmis žygiavo 50,000 aukštesniųjų mokyklų studentų. Svetimo ministerija patvirtino, kad iš 152,000 mokinių streikuoja tarp 70 ir 90 nuosimčių.

Vyriausybė nutarė atšaukti besimokantiems daromos privilegijos — karinės prievolės atidėjimą. Piliečių lygybė ir demokratija to reikalaujanti, nes prievolė valstybei turi atlikti visi vienodai; turtingieji ir vargšai, gabūs ir negabūs. Jauni studentai su tuo nesutinka ir reikalauja atidėti karinę tarnybą, kol bus baigtos studijos, kad jų nereikėtų pertraukti. Valdžios potvarkis esąs neteisingas neturtingiesiems, nes metais prailgina studijas ir atideda diplomą gavimą.

Streikuose ir demonstracijose dalyvauja ir komunistų jaunimas, tik trockistų grupė reikalauja visiškai panaikinti karinę prievolę, kuri verčianti jaunimą priimti ir net ginti "buržuazinę santvarką".

Nors įvyko keli susikirtimai su policija, Paryžiaus demonstracijos buvo ramios, jaunimas žygiavo su gitaromis, pavasariškai nusietais.

Prezidentas pakvietė belaisvius

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas pakvietė į Baltuosius Rūmus gegužės 24 d. visus Vietnamo karo buvusius belaisvius. Jų žmonas priims ponė Nixonienė, o prezidentas paaiškins kariams savo užsienio politikos gaires ir duos jiems progą susitikti su vyriausybės nariais.

Vakare bus pietūs ir koncertas Baltųjų Rūmų Pietiniame sode. Baltieji Rūmai laukia virš 500 ašvių.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Buvęs Beatles dainininkų grupės narys John Lemon gavo pranešimą iš imigracijos įstaigos, kad jis turi išvažiuoti iš Amerikos, kaip nepageidaujamas dėl praeityje gautų baudų už marijuanos vartojimą.

◆ Netoli Amerikos krantų dingio norvegų laivas su 30 jūreivių, kurių ieško keturi Pakrantių Sargybos laivai.

◆ Komunistai Pietų Vietname apšaudė karo pabėgėlių stovyklą. Žuvo 24 žmonės ir 42 sužeisti.

◆ Jungtinėje Karinėje komisijoje Vietname Amerikos delegacija pareiškė turinti įrodymų, kad netoli Khe Sanho komunistai vėl išstatė priešlėktuvinę raketą. Amerika pagrasino griebtis priemonių prieš tokį palyubų sutarties laužymą.

◆ Atrių slapta armija Belfaste paskelbė, kad naujas britų paktas. Amerika pagrasino griebtis priemonių prieš tokį palyubų sutarties laužymą.

◆ Peorijos, Ill., meras buvo dvim mėnesiams dingęs. Sugrįžęs jis prisipažino buvęs alkoholių ligoninėje, Minnesotoje.

◆ Automobilų darbininkų unija šių metų derybose reikalauja pensijos po 30 darbu metų. Pensija turės būti 650 dol. per mėn.

◆ Apie 500 medžiokliniais šautuvais ginkluotų indėnų atvyksta į Wounded Knee kaimą, Pietinėje Dakotoje, kuri indėnų grupėje laiko okupuotą nuo vasario 27 d.

◆ Valdančioji Izraelio darbo partija savo kandidatą ir prezidento vietą išstatė Rusijoje gimusį mokslininką dr. Ephraim Katchalskį. Rinkimai bus Izraelio parlamente balandžio 10 d.

◆ Iš komunistų nelaisvės buvo paleisti trys P. Vietnamo pulkininkai.

Spudis taip pat priklausė ir Susivienijimui Lietuvių Amerikoje. Jis buvo veiklus šios fraternalės lietuvių organizacijos narys. Jis taip pat priklausė Lietuvių Darbininkų Draugijai.

Velionis bus laidojamas pirmadienį, kovo 25 dieną.

Mirė Pranas Spudis

WOODHAVEN, N. Y. — Pranas Spudis, New Yorko lietuviams plačiai žinomas visuomenės veikėjas, staigiai kovo 23 dienos rytą mirė Woodhaven ligoninėje. Gavo širdies smūgį.

Velionis visą savo gyvenimą uoliai dalyvavo lietuviškoje veikloje. Ilgus metus jis priklausė Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjungai. Jis buvo socialistas demokratas, visą gyvenimą jį darbus puoselėjo ir rėmė.

Žurnalistas Jack Anderson kalbėjo senato teisėjumų komitete ir pasmerkė prieš laikinę FBI direktorių Patrick Gray, kurį senatas turi patvirtinti toms pareigoms.

AMERIKOS MOTERYS PROTESTUOJA PRIEŠ MAISTO KAINŲ PAKILIMĄ

LOS ANGELES. — Dvi Kalifornijos šeimininkės vasario mėn. kalbėdamos telefonu, sugalvojo, kad mėsos kainoms kylant ir kylant, reikėtų suorganizuoti mėsos ir jos produktų boikotą, kuris, gal, padėtų išlaikyti pastovias kainas. Jos apie šį sumanymą paskelbė spaudoje ir gavo iš kitų šeimininkių apie 20,000 laišku bei šimtus telefoninių pasižadėjimų tokį boikotą remti ir prie jo prisidėti. Los Angeles mieste pradėjo steigti "Fight Inflation Together" klubai. Nutarta visoje Amerikoje skelbti mėsos ir jos produktų boikotą visą savaitę nuo balandžio 1-mos dienos.

Atėmė pilietybę už karo nusikaltimus

NEW YORKAS. — Apkaltinta žmogžudyste, New Yorko teisme buvo įsakyta suimti pabėgėlį iš Vakarų Vokietijos 53 metų moteris Hermine Braunsteiner Ryan. Ją išduoti reikalauja V. Vokietijos vyriausybė. Ryan advokato reikalavimas paleisti ją už užstatą iki teismo buvo atmestas. Įsakymą suimti padarė federalinis teisėjas Jacob Mischler.

Kaltinamoji Ryan neteko ir Amerikos pilietybės. Kaltinime sakoma, kad ši sadistiška, žiauri moteris 1939 m., būdama 20 metų amžiaus, buvo sargybinių prižiūrėtoja Ravensbruecko koncentracijos lagery, Vokietijoje. Vėliau ji buvo perkelta į Maidenkę, Lenkijoje. Ji buvusi žiauri tu stovyklų kalninkams, pati juos žudžiusi ir vesdavusi kalinius į dujų kameras. Ji jau sėdėjo kalėjimuose Vokietijoje ir Austrijoje, kur 1957 m. gavusi amnestiją. Ištekėjusi už amerikiečio Ryan, ji 1958 m. atvyko Ameriką ir 1963 m. gavo pilietybę. Lenkijoje jai gresia mirties bausmė, tačiau V. Vokietija pirmą paprašiusi Amerikos ją išduoti atgal.

Pilietybę jai buvo atimta todėl, kad ji paduodama prašymą, nieko neminėjo apie savo darbą koncentracijos lageryuose ir neminėjo kalėjimo bausmių už karo nusikaltimus.

Valdžia neskelbia rinkimų rezultatų

BUENOS AIRES. — Argentinos išrinktas naujas prezidentas dr. Hector Campora pareiškė spaudos konferencijoje, kad karinė valdžia tyčia neskelbia rinkimų rezultatų, nenorėdama priimti pralaimėjimo. Pats Campora jau paskelbtas laimėjęs prezidento rinkimus kovo 11 d. balsavime, tačiau dar neaiškūs Tautinio Kongreso sąstatai ir kitų vietų laimėtojai.

Vyriausybė aiškinasi, kad sugedę balsų skaičiavimo kompiuteriai. Peronistai galvoja, kad jie rinkimus laimėjo, tačiau tikrai žino tik valdžios įstaigos, o jos nieko neskelbia. Campora žadėjo važiuoti į Madridą tartis su Peronu dėl naujos vyriausybės sudarymo, tačiau rinkimų rezultatų nepaskelbimas jo kelionę privertė atidėti.

Campora pareiškė, kad dabartinė vyriausybė turėtų iki valdžios perdavimo pasitenkinti tik administravimu ir turėtų nedaryti jokių reikšmingesnių pakeitimų, ypatingai tokių, kuriems nepritaria rinkimus laimėjusi peronistų grupė. Peronistai turi būti, pareiškė būsimas prezidentas.

Tarp organizacijų, kurios prisideda prie to boikoto, yra UAW — automobilių darbininkų unijos New Yorko valstijoje, Kalifornijos Vartotojų Draugija, Čikagos National Consumers United, Consumers Assembly New York'e ir kt.

Visoje Amerikoje moterys eina į parduotuves apsiginklavusios lapeliais, kurie ragina boikotuoti įbrangstančius produktus ir aiškina, kaip pagaminti pietus be mėsos. Daugely miestų moterų klubai jau boikotuoja mėsą tam tikromis savaitės dienomis.

National Association of Food Chains apklausinėjo 16 didžiųjų maisto krautuvų ir patyrė, kad jos jau mažiau mėsos užsako iš urmininkų. Vakarų pakrastyje jautienos centnerio kaina praėjusią savaitę nukrito virš 3 dol. Neabejojama, kad kainas sumažino vartotojų protestai ir boikotai.

Trečiądienį Herbert Stein, prezidento ekonomistų tarybos pirmininkas, pareiškė spaudoje, kad mėsos kainų kritimo tendencija atsirado dėl vartotojų spaudimo.

Čikagoje įsisteigusi CAP organizacija (Citizens Action Program) kuri kovojo prieš oro teršimą, grynė pensininkų teises ir kovojo prieš Crowthorn greitkelio tiesimą, paskelbė, kad grupės vienetai turi naują taikinį — nepaprastai kylančias maisto kainas. Organizacijos pirmininkas Paul Booth pareiškė, kad visi maisto produktų kainų pakilimai virš prezidento Nixono leisčių 2 ir pusės nuosimčių turėtų būti atskaičiuoti iš pajamų mokesčių ir sugrąžinti vartotojui. Valdžiai toks permokėjimu sugrąžinimas kainuotų apie du milijonus dol. Sekmadienį CAP turi suvažiavimą Sheraton viešbutyje. Čia bus svarstoma, kaip kovoti prieš maisto kainų kilimą.

Saugumo Taryba baigė posėdžius

PANAMA. — Jungtinių Tautų Saugumo Taryba baigė savo posėdžius Panamoje. Šį mėnesį tarybai pirmininkavo Panamos ambasadorius Aquilino Boyd. Jis pareiškė po balsavimo, kuriame Amerika trečią kartą Jungtinių Tautų istorijoje panaudojo veto, kad Panama tęs kovą toliau, įnešdama rezoliuciją būsimoje Generalinėje JT Asamblėjoje.

Rezoliucija, kurią Amerika vedavo, nes ji ambasadoriaus Scali žodžiais, buvusi "nebalansuota, nepilna ir pagrįsta neaiškumais", reikalavo Amerikos ir Panamos greitai baigti derybas ir pasirašyti sutartį, kuri garantuotų Panamai suverenines teises visose jos teritorijose, įskaitant ir kanalą zoną. Už šią rezoliuciją balsavo Kinija, Sovietų Sąjunga, Prancūzija ir 10 kitų valstybių. Susilaikė tik Britanija.

Panama sieksianti šitokios rezoliucijos priėmimo pilnoje JT Asamblėjoje.

DALYVAUJA:

AL. BRAZIS,
KRISTINA MILERIČE,
J. LAURUSONIS,
ALVINA GIEDRAITIENE,
AL. SNARSKIS,
ELEANORA ZAPOLIENE,
J. ALEKSIONAS,
FILINA BRUNIENE,
J. PANKA.

CHICAGOS LIETUVIŲ CHORAS "PIRMYN" SCENOJ STATO
JOHANN STRAUSS'O TRIJŲ VEIKSMŲ OPERETĖ

"ČIGONŲ BARONAS"

Režisierius - Dirigentas Muz. STEPHENS - STEPONAVIČIUS, su Simfoniniu orkestru
MARIA HIGH SCHOOL AUDITORIJOJ. Visos vietos rezervuotos: PARTERIS 7, 6, 5, 4 Doleriai. BALKONAS 6, 5, 4 Doleriai.
Bilietai gaunami Marginiuose ir kasoje prie įėjimo: šeštą dieną nuo 5 iki 8 val. vak ir sekmadienį nuo 12 iki 3 val.

SEŠTADIENĮ KOVO MĖN.
24 dieną 8 val. vak.
SEKMADIENĮ KOVO MĖN.
25 dieną 3 val. popiet
IR
SEKMADIENĮ KOVO MĖN.
1 dieną 3 val. popiet.

ANTRAS KAIMAS ARBA

LAIKO GAIŠATIS

Amerika yra gamybos kraštas ir čia menas visuomet buvo ir yra antroje eilėje. Tai ypač ryšku Vidurinių Vakarų ir lietuvių sostinėje Chicagoje, kur nei svarbiausias bei įtakingiausias laikraštis Chicago Tribune, šeštadienį patarė, kad poilsui netinka žiūrėti Eugene O'Neill neužmirštamo vaidinimo per televiziją. Naktį keliavęs į Chicago Antro Kaimo sukaktuvinių pastatymą ir tą šeštadienį neramus, ar sėdėti prie televizijos, ar eiti į Antrą Kaimą, vis dėlto pasirinkau Antrą Kaimą ir buvau apyltas. Iš Antro Kaimo menas yra seniai išgaravęs, o tėra palikęs trafaretinis šlamštis.

Kovo mėn. 10 ir 11 d. d. Jau-nimo Centre Antras Kaimas at-žymėjo savo veiklos dešimt-metį sukaktuviniu spektakliu. Paklausiau Kazį Almėną ir Rimą Vėžį. Antro Kaimo įkū-rijas, kas yra Antras Kaimas ir sužinojau, jog tai kolekty-vinė pastanga iš savęs pasi-juokti. O tai labai tikslus išvir-šinis aptarimas. Gi vidinė logi-ka yra kitokia. Po Sputniko at-siradimo, Amerika sparčiai dauginosi mokslo graduantais, rališki sambūriai ilgai neiši-kurie ilgainiui tapo fabriko darbininkais. Tačiau tuo pa-čiu metu atgijo menas, kuris

teatro srityje per dešimtmetį jau buvo spėjęs numirti, ne-žiūrint Jurgio Blekaičio, Algi-manto Dikinio ir Stasio Pilkos heroikų pastangų (tai nereiš-ka, jog jie tarp savęs nesipy-ko ir nerivalizavo ir kuris ši-kart bendra Chicago prasme apsiirėškė Second City satyri-nio teatro pastatymais ir lietu-viškame gete Antro Kaimo gal-net įmantresniu užmoju ir ra-šytojišku talentu.

Tas talentas Antrame Kaimė kaip tik ir yra Kazys Almėnas ir Rimas Vėžys. Pirmasis yra posputnikinės kartos fizikas, bet iš protesto ir dar didesnio talento geresnis rašytojas, o antrasis tikrasis užmojo inte-lektas, kuris grynai kalbiškai sudarkytą lietuvių anglų kalbos žargoną pavertė mano kartos, gimusios 1930 — 40 metais, in-telektualiniu veidrodžiu. O Vė-žio satyra tapo modelių visiems ankstyvesniems ir vėlesniems po jo rašytojams, kur būtų bandoma grynai lingvistiniai su-jungti išblaškytus lietuvių su gyvenamuoju laiku. Tačiau jau toks likimas, kad kūrybingi literatūriški ir teat-raiški sambūriai ilgai neiši-laiko. Almėnas išvyko iš Chi-cagos įsigyti doktorato Lenki-joje (irgi profesinis protes-

tas prieš Amerikos mokyk-las), parašė dar vieną ati-trauktingą istorišką apysaką, išspausdintą Lietuvoje, o da-bar svajoja apie satyros teat-ro įkūrimą Vilniuje (tai dar didesnė svajonė negu menas Chicagoje). Vėžys subrendo į mano kartos ir virš jos genialų satyrinį poetą, kuris atsivėręs visiems kasdieninio gyvenimo dūžiams iš savęs išspaudžia reikšmingas ir nepakartojamas eiles.

Siandieninėje Antro Kaimo vadovybėje kūrybos bei talento nėra, o ten yra Algirdas Titus Antanaitis, kuris nieko bend-ro neturi nei su teatru, nei su literatūra. Tokia jau amerikoniška patirtis: kur iš bado mi-rė poetas ar koks kitas meni-ninkas, ten bus prikalta me-morialinė lenta ir įsteigtas res-toranas pelnui daryti ir meni-ninkui atminti.

Tačiau Drauge ir Akiračiyo-se bus išgarbintas dabartinis Antras Kaimas iki apoteozės lygio. Vis dėlto aš esu kitos nuo-monės. Ir kaip gi nebūti, kai programa tęsiasi tris valandas, kurios metu charakteringa "punch line" yra po mergaitės užuominų savo vyriškam drau-gui, kad jis nemandagus, o jis priminė, kad jis automo-bilio duris atidaro ir ko dau-giau iš jo laukti. Greitas už-dangos nuleidimas ir pagautos publikos katučių įspėjimas.

Kazkas bandė sulipinti vai-dinimą iš grafiti užrašymų, bet kas pas Antanaitį yra padary-ta, tėra pigu ir banalu. Tomis pačiomis banalybėmis jis žiū-rovus apdovanojo išspausdin-toje programoje: "... taipgi pagerbti šios grupės veteranai ir veteriniai... didžiai išmintingas veiksnys ir iš viso vėsus katinas..." Dar pora žodžių apie Antanaitį — netu-rėtų jis nei vaidinti, nes nemo-kėjimas groti smuiku ar net ar-monika nėra joks atsieikimas vertas rodyti publikai. Jo pro-fesija yra sąskaitininko, o jis tikrai nėra šventas Mažas lie-tuviškame teatre, nors apie save be kuklumo užsirašo kitų svaikinimo ranka savo progra-moje — "... linkdami jiems ir toliau sėkmingai veikti ir iš-laikyti Lietuviškos scenos veik-lą už Tėvynės ribų..."

Užtenka Antanaičio adresu, nes jis net to dėmesio neuži-si-pelnė, jei ne kiti Antrojo Kai-mo dalyviai nebūtų padarę, jei ir vaizduotų nepaprastoje saharoje, jie iš savęs išspaudė daugiau, negu buvo tikėtasi.

Programa buvo sudaryta iš dviejų dalių. Pirmą dalį, su-sidedanti iš lėktuvų kelionės į Antrą Kaimą reklamuojančią re-Chicago, buvo atlikta antrakai-

miečių iš kitų miestų, kai vie-tiniai antrakaimiečiai klausė veikėjo paskaitos Chicagoje. Užmojis neblogas, bet antanai-tiškai neatliktas. Tačiau pačių vaidintojų miniatiūros šviežios ir gyvos. Rimas Vėžys reporte-rio Vyto Marčiukaitis užklaus-tas, Antrame Kaimė atsako, kad dabar jis teatro kritikas. Kaip atrodo Antras Kaimas? — kla-usia reporteris Marčiukaitis — Aš esu teatro kritikas, — atsako Vėžys.

Kazys Almėnas puikiai pasi-rodė rytą po vakaro prieš (ma-tai, maestro Antanaiti, kaip daromas sąmojus!).

Suminėti dar Romas An-kaitis, atvykęs atvira širdim iš Kalifornijos, Vytautas Demere-cis, Vida Gilvydienė, Eglė Juod-valkytė (vaiski aktorė jau iš-keliaujanti laimės bandyti New Yorke), Ramūnė Jurkūnaitė - Vitkienė, Elyra Kavaliūnaitė - Shannon, Rimas Cinka, Ne-rija Linkevičiūtė, Jonas Zu-kauskas ir kt.

Antra dalis jau antanaitiška ir ypatingai silpna, tekstas ne-vertas aptarimo, tačiau tik fak-tų suminėjimo. Kai satyros te-ko nebuvo. Gyvybė yra išjusi si iš Antro Kaimo Algirdo An-tanaičio dėka, o jo vaidintojai

kinį, tai šis pasirodymas buvo bandymas kabintis už šiaudo jūroje. Prieš tai buvo prašomi visi lietuviai rašytojai pareng-ti Antro Kaimo antalogiją. Taip neįvyko, o liko, tai kas Tito, o ne kas tiko.

Vis dėlto heroikų pastangų buvo Romo Stakausko, Vytau-to Marčiukaitis ir Rimo Cin-kos aktoriskame darbe, juos išvardinant sugebėjimo eile. Nors moterims Antanaičio spektakliuose griežtai uždraus-ta pasireikšti, vis dėlto Jūratė Jakšytė graži ir galvojanti ak-torė, ir Vaigalė Kavaliūnaitė, dominuojantis Women's Lib tipas, mane išlaikė po pertrau-kos salėje. Juozas Aleksūnas, operinis dainininkas ir tuo pa-čiu su poleikiu vaidyboje naujas asmuo dabartiniame Antrame kaimė, bet tinkamai nepanau-dotas kaip ir Nerija Linkevi-čiūtė, pasirodžiusi pirmoje da-lyje.

Rašau kas buvo, o ne taip, kaip kas norėjo, kad būtų bu-vę. Per pastatymą iš šampano bonkų šaudė kamščiai, salė buvo tapusi kabaretu, bet sce-noje tos šampaniškos nuotai-kos nebuvo. Gyvybė yra išjusi si iš Antro Kaimo Algirdo An-tanaičio dėka, o jo vaidintojai

yra daug įdomesni už Antro Kaimo ribų — Romas Sta-kauskas, kaip humoristinis ak-torius, Vytautas Marčiukaitis kaip muzikalus ir jautrus žmogus savo ieškojimais, Rimas Cin-ka kaip progresuojantis dai-lininkas, Jūratė Jakšytė kaip nepaprasto jautrumo bei gro-zio aktorė ir žmogus... Bet jų visų suburimas po Algirdo Ti-to Antanaičio skėstančio laivo vėliava, anot Petro Vaičiūno, tėra tuščios pastangos. Buvęs Antras Kaimas pro mus kaž-ka praplaukė, o jo kopija pa-skendė Chicagoje pirmojo An-tro Kaimo minėjime. Bet tai amžinas plagiatorių likimas.

Saulius Simoliūnas

• Vieną sykį girdžiu triukš-mą už trijų sienų: prelatas (Ado-mas Jakštas) kažką garsiai bara. Po valandėlės trinkelėjo durys, o dar po valandėlės kažkas skam-bina prie mano durų. Atidarau — Vaižgantas. Sumišęs, išra-dęs. Klausiu, kas pasidarė. Sa-ko, Jakštas išvaręs. Už ką? — Už Salio Čemerio "Granatą krū-tinėj", kad savo recenzijoje nepa-peikiau nepadorumų. Sakau: na, niekis! nueik ryt pas Jakštą — jis jau bus išdūkęs ir atleis.

Mykolas Vaitkus.
(iš Nepriklausomybės saulės)

PODAROGIFTS, INC. PRANEŠIMAS

DĖL DOLERIO KURSO PAKEITIMO

Skelbiame oficialų dolerio kurso nustatymą pagal apskaičiavimą

\$1.35 UŽ RUBLĮ

PODAROGIFTS, INC. — VIENINTELĖ firma Amerikoje, gaunanti VNESHPOSYL-TORGO kvotas automobiliams specialiomis dolerio kainomis:

ZHIGULI VAZ 2101	\$3520.00
MOSKVICH 412 IE	\$3570.00
MOSKVITCH 408 IE	\$3285.00
ZOPORZHETS ZAZ 968	\$2250.00

PODAROGIFTS, INC. — VIENINTELĖ firma Amerikoje, siunčianti dovaninius sertifikatus per VNESH-POSYLTORGĄ be jokių tarpininkų, bankų ir kt.

PODAROGIFTS, INC. — yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri priima užsakymus PREFERENTIAL ROUBLE CERTIFICATES — SPECIALIOS PIRMENYBES RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAMS kiekvie-nas po \$2.40 ir pristato šiuos užsakymus tiesioginiai per VNESHPOSYLTORGĄ aukštos ko-kybės prekės, gaunamos specialiose krautuose ir prekių sandėliuose daugelyje didelių miestų LIETUVOJE ir USSR.

PODAROGIFTS, INC. — gauna iš VNESHPOSYLTORGO pranešimą apie kiekvieno užsakymo įvykdymą ir painformuoja siuntėją.

PODAROGIFTS, INC. — yra VIENINTELĖ FIRMA AMERIKOJE, pateikianti persiuntimo įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su VNESHPOSYLTORGU.

Klientų patogumui užsakymus galite paduoti bet kuriai prie mūsų prisijungusiai firmai:

Globe Parcel Service, Inc. 723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
Cosmos Parcels Express Corp., 488 Madison Ave., New York, N. Y. 10022
Package Express & Travel Agency, Inc., 1776 Broadway, N. Y., N. Y. 10019

arba tiesioginiai į mūsų vyriausią įstaigą:

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės) NEW YORK, N. Y. 10001

TEL: (212) 685-4537

are you
earning
enough
interest
on your
savings

CHOOSE FROM

6% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 OR MORE—2 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5³⁰/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5¹⁰/₄% yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 OR MORE—3 MONTHS TO
LESS THAN 1 YEAR MATURITY

YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% yearly
PASSBOOK SAVINGS
ADD TO OR WITHDRAW ANYTIME

YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

PLUS:

- Deposits received by the 10th of the month, earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
- On Passbook Accounts, interest paid to day of withdrawal.

Phone 847-1140

AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue at Sacramento / Chicago, Illinois 60632

Pastabos iš tolo

Koks ten velnias
Klaipėdoje?

Prieš keletą metų, atsitiktinai, teko pasikalbėti su Amerikoje viešiniu okupuotos Lietuvos piliečiu, kurio niekada anksčiau nepažinojau ir dabar, turbūt, nepažįstu... Kalbėjome maždaug apie viską ir pagal tą piliētį — Lietuvoje viskas tvarkoje (kaipgi kitaip?)... Mane dominavo ne Vilnius ir ne Kaunas, šiauriai ar Pantevėžys — bet Klaipėda. Primygtinai klausinėčiau svečią apie Klaipėdą, ko pasekoje susidariau beveik apytikrų vaizdą kaip Klaipėda atrodo tuoj po karo ir dabar. Bet vis tiek to nebuvo ir nėra gana.

Svečias iš okupuotos Lietuvos, matydamas mano tokį didelį dėmesį Klaipėdai, pažadėjo patenkinti mano prašymą ir pinigą grįžus Lietuvon atsiųsti man kuodaugiausia informacijų apie Klaipėdą — kiek tai yra tenyškiose sąlygose leidžiama. Lengviausias būdas ir sklandžiausias būdas ir sklandžiausias kelias tokiai informacijai — vietinė spauda. Patrynau rankas, kai svečias pažadėjo grįžęs Lietuvon užprenumeruoti Klaipėdoje leidžiamą laikraštį "Tarybinė Klaipėda". Nežiūrint kaip raudonas ar geltonas tas laikraštis "Tarybinė Klaipėda" bebūtų, galvojau, kad jame vis tiek galėsiu rasti bent vaizdų

apie miestą, kuriame subrendau, miestą — kuriame išgyvenau savo skurdą ir laimės dienas, žodžiu — maniau, kad galėsiu palaikyti ryšį, bent pasamoneje, su miestu, kurio vardas mane lydesi iki grabo lentos. Turiu atvirai prisipažinti — ne Vilnius, ir ne Kaunas... Klaipėda ir tik Klaipėda...

Svečias išvažiavo, džiaugiausi kad sumegs visai legalų (pagal okupanto režimą) ryšį su "mano" miestu — Klaipėda. Laukiu, laukiu, laukiu... Mėnuo, du, trys, keturi... Nieko... Bet — štai, po ilgo laukimo, didokas laiškas purvino popieriaus voke... iš Vilniaus. Ha, ha, ha... širdies gilumoje nusijuokiau, pagaliau bus turbūt "Tarybinė Klaipėda". Geriau vėliau — negu niekada... Betgi kai atidariau voką — išlindo "Gimtasis kraštas", laikraštis kurio niekada nenorėjau. Ir taip, jau kelinti metai tą laipukštį gaunu, nežiūrint, kad dariau žygių, pašto įstaigoje, juo nusikratyti. Nepavyko... tebe gaunu. Pagaliau dabar priėjau išvados, kad gal ir gerai, kad taip įkyriai, neprašytą siunčia: jame labai aiškiai iškaitau, kaip laikui bėgant, Lietuva vis daugiau rusinama ir kaip lietuvius savoje žemėje verčiamas garbinti svetimus dievus, net tokį masių budelį, kaip Leninas... Jeigu "Gimtojo krašto" leidėjai mano, kad jie mane informuoja

apie lietuvišką krašto gyvenimą — klysta, aš tą laikraštį skaitau rusiškai, nes jame nieko lietuviško nėra (išskyrus tai, kad spausdinamas lietuvių kalba).

Bet koks gi velnias ten Klaipėdoje — neiškaitau net ir "Gimtajame krašte", kuris irgi turbūt neturės paaiškinimo, kodėl Klaipėdoje leidžiamą laikraštį "Tarybinė Klaipėda" net už pinigą negalima išsiųsti lietuviai į užsienį.

Nepastebėtas "defektorius"

Tulas "Auguras" (slapyvardis. V. B.) s. m. "Naujienu" Nr. 36 rašydamas apie "sensacingą Vidimanto Valatkos pranešimą", kuris buvęs padarytas s. m. sausio 28 d. parapijos salėje. Tame aprašyme, tarpe kita ko, pasakyta, kad: "...tarytum iš anapus prabilo, paties Vidimanto Valatkos balsas, atvirai prisistatydamas, kad jis į šį kraštą esąs atsiųstas, kaip gerai paruoštas bolševikų valdžios saugumo agentas užsieniui, specialiamis uždaviniais atlikti: jam esą smulkmeniškai nurodyta, ką jis turįs veikti, su kuo susitikti, kaip ir kam teikti reikiamas žinias, su kuo palaikyti nuolatinį ryšį gerai žinant, kad ir jis pats esąs stropioje bolševikų kontržvalgybos priežiūroje". Tiek iš Auguro aprašymo. Jeigu tai yra taip kaip čia sakoma — turima reikalo su stambia žuvimi, perplaukusia į kitus vandenius, kitais žodžiais tariant — sovietų parengtas agentas, lietuvis, atsiųstas Amerikon, čia atsisakė dirbti bolševikams ir padarė viešą "išpažintį" lietuvių publikai parapijos salėje. Gerai dar, kad tik ne bažnyčioje ir ne tik kunigui...

Ko apgalestauju, tai kad tokiu bolševikų parengto agento, kaip sakoma tame aprašyme, pristatymą mūsų vietiniai veiksniai nesurengė amerikiečių publikai, nes nepastebėjau spaudoje pranešimo, kad jis būtų tokia išpažintį padaręs Amerikos įstai-goms. Iš lietuviško taško žiūrint tokio lietuvi "išpažintį" amerikiečių spaudoje didžiai pasitarnautų lietuviškam reikalui. Nesigilinant per daug į jo pareiškimą, kiek tai buvo minėta sakytame Auguro aprašyme, labai drąsus, jeigu jau neapdairus, man atrodo, toks nusakymas: "...bendrai, dažniau į Lietuvą važinėjančių reikią saugotis, taip pat ir tų, kurie čia rūpinasi raudonaisiais (iš anapus) koncertais, o ir tų, kurie tokių solistų ar meninių grupių koncertus lanko". Kągi? Nje-

nei atimt — nei pridėt... Nesu iki šiol tokiame koncerte buvęs, bet perskaitęs tokį išpažinimą — nutariau į sekantį koncertą, kai toks čia bus rengiamas, būtinai nueiti.

Planai ir premija už namus, kurie niekada nebus pastatyti

Nesenai "Dirvoje" (Nr. 19-5) tilpo inž. J. Jukūno straipsnis "Lietuvių architektūrinį konkursą aptariant". Jame kalbama apie Los Angeles Lietuvių Namų plano konkursą, kurio premijai Los Angeles Lietuvių Namų B-vės valdyba paskyrė (ir išmokėjo) 750 dolerių. Inž. J. Jukūnas yra padaręs mažą klaidą teigdamas, kad tą architektūrinį konkursą praveisti įgali-no Lietuvių Bendruomenės Los Angeles valdyba. Žinoma, čia jokia esminė klaida. Bet reikia apgalestauti, kad to straipsnio autorius, turėdamas po ranka planus, juos neprašė plačiau ir publikai tų planų "neatidengė" — iš ko eilinis pilietis arba juo labiau tos bendrovės akcininkas (kokių aš esu) būtų galėjęs susidaryti apytikrų vaizdą, kokie Los Angeles Lietuvių Namai, pagal tuos planus, turėtų būti. Gal tai bus padarytą vėliau? OK.

Betgi pagrindinė ir didelė klaida — tai štai kame: mano išmone tokie (nei kitoki) Lietuvių Namai Los Angeles niekada nebus pastatyti. Kam tokie planai ir premija (atitekusiai architektui Jonui Naliui) — man ir šiaudien neaišku. Nebent tik tam, kaip kai kieno buvo aiškinama paskutiniame akcininkų susirinkime, kad lietuvių architektus paskatintų kurti. Taigi, "kūrinį" turime, premiją turime laureata turime — kas toliau? Kas ir kada imsis Los Angeles statyti tokius namus? Niekas ir niekada. Turime čia, galima sakyti trejus lietuviškus namus: parapiją, Tautinius Namus ir Lietuvių Namus. Pastarieji, jau senai be skolių, siūloma pardavimui — bet iki šiol tinkamų pirkėjų nėra. Tautiniai namai laikosi šiaip sau ir apie bet kokią pardavimą, bent kol kas, nesirūpina. Parapija išsiplėtusi bent per kelis blokus, gana sparčiai augina naujos salės statybai fondą, kuriame jau yra apie 40,000 dolerių. Dar porą dešimtų tūkstančių dolerių į tą fondą ir pamatysime, kad jau vertiami senosios salės pamatai. Ir to ilgai laukti nereikės. Salė būsianti didelė (net ir dabartinė talpina virš 400 žmonių), kad galėtų patenkinti visokius lietuvių kolonijos reikalavimus, t. y., kad joje galėtų tilpti apie tūkstantis žmonių, kiek jų susirenka dideliuose minėjimuose ar šventėse. Taigi — kam tada bus reikalinga dar kita salė? Kas ją statys ir svarbiausia — kas ją išlaikys? Nesgi kai kalbama apie kokius nors lietuvių namus, tai svarbiausias dėmesys skiriamas didelei salei...

Svarstant rimtus reikalus, pasitaiko ir linksmesnių pasiūlymų: nežiūrint, kad, kaip minėjau, Los Angeles lietuvių kolonija, kurios augimas jau yra sustojęs, turi net trejus lietuvių

"Pirmyn" choras rengiasi "Čigonų Barono" pastatymui. Priekyje Valentina Judy Bardis.

Foto: Jeff Mankus

namus — neperseniausiais pasigirdo balsų Santa Monikoje, vos kiek už dešėto mylių nuo bet kurių anų trijų namų, kad esą ir ten lietuviai rengiasi statyti Lietuvių Namus... Tai bent energija. Bet kur pinigai?

Žydai, žydų, žydams...

Pastaruoju laiku čia pastebimas nepaprastas dėmesys žydams — kur jie bebūtų, ypačiai Rusijos žydams. State Department'as gavęs leidimą pradėti naudoti 50 milijonų dolerių sumą Rusijos žydų išpirkimui — perkeldinimui į Izraelį tų, iš ku-

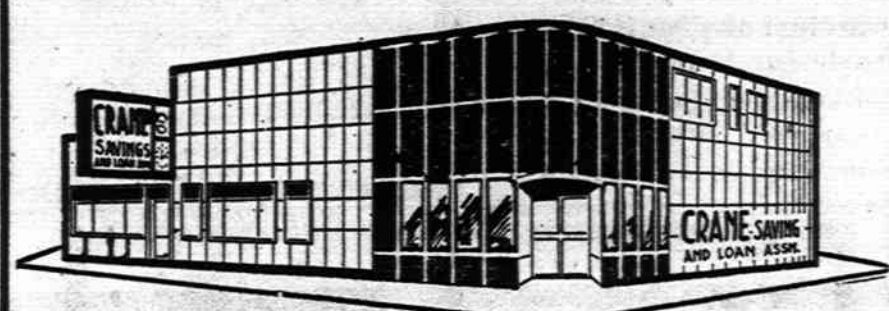
rių, pagal jų išsimokslinimą, rusai reikalauja didelių sumų už vizas. Amerika, dabar pradėsianti tokius žydus išpirkti.

Pernai "draugas" Valery Panov, rusų Kirovo baleto trupės šokėjas, paprašė vizos emigracijai į Izraelį. Jis ne tik negavo vizos, bet buvo apšauktas išdavi-ku ir pašalintas iš trupės, nuo kurio laiko yra be darbo ir pragyvena tik iš "almužnos". Štai gi dabar Panovą iškvieta San Francisko Baleto kompanija, siūlydama jam įsijungti į tos kompanijos šokėjų eiles. Grei-

čiausiai, kad remiantis tuo kvietimu, išvykimo vizą gaus ir "draugas" Panovas greitai čia pasidarys ponas Panovas.

Nesenai Los Angeles įvykęs žydų balius pradedant šalpos fondo vajui sukelti 50 milijonų dolerių (šiomet) praėjo su geru pasisekimu: tame baliuje gauta vajui pasizadėjimų už vieną milijoną dolerių. New Yorke tuo pat metu įvyko kitas balius — pradedant Izraelio bonų pardavimą, kurio kvota Amerikoje (irgi tik šiemetams) 100 milijonų dolerių.

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

5% on investment account

6% mokama dviejų metų certifikatais, mažiau — \$5,000 ar daugiau

P pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį. Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d. Prašome apsilankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmadienį 9:00 ryto — 8:30 vak. Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadienį 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadienį už daryta.

Philomena sako...

Taupyimas yra šeimos pareiga. Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet

jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

P pinigai, taupomi Chicagos Taupymo ir skolinimo bendrovės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20,000,000.

5%

Regular Passbook Account

5 1/4%

90 Day Certificate Accounts

5 3/4%

\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 years)

6%

\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 years)

CHICAGO

savings and loan association

6245 South Western Avenue, 476-7575

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE 2 YEAR MATURITY.

5%

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS,

Taupymo Indėliai Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI BIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months. Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$23.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

L. DAMBRIŪNO PROPAGANDA

(Pabaiga)

Vilnius gražus, kas to nežino? Ten bažnyčios remontuojamos, o jei dar yra apšepusių pastatų, bet ir jie sulauks remonto. Mieste laksto troleibūs, pigūs susisiekimas. Taip

rašo L. Dambriūnas savo išpuoluose. Reiškia anot jo, gyvenk, negalvok apie vergiją, kadangi, niekur taip nėra gerai ir gražu, kaip dabartinėje Lietuvoje. Vaikų sanatorija 500 vaikų, o personalo 300. Žo-

mokymo ir auklėjimo prasmę". (Tiesa, 1973 m. kovo 15 d., 2 psl.).

Iki šio meto Sniečkus, Charazovas ir kiti visą bėdą versdavo mokytojams, o dabar kliuvo ir pačiai komunistinei švietimo ministerijai. Sniečkus jau pareiškė, kad imsis pertvarkyti visas vidurines mokyklas. Jis pats vos keturias klases yra baigęs, bet jis yra pasiūkęs vidurinių mokyklų programą kaitalioti. Sniečkus turi ir kitų bėdų. Savo kalbos pabaigoje jis tiek įsikarščiojo, kad pradėjo barti suvažiuosius "aktyvistus". Sniečkus priėjo įsitikinimo, kad jie neturi atsakomybės jausmo ir nevykdo partijos centro komiteto nutarimų. Centras paskelbė didoką skaičių nutarimų, bet jie tiksliai centro komitete tebestovė. Nutarimas bus dokumentas, užrašytas centro protokluose, bet niekas jo nematys ir niekas jo nevykdydys, kaip niekas nematė ir nevykdė daugelio partijos paskelbtų atsisaukimų. Kapsukas su Angariečiu buvo nutarę parašyti ir parašė kurio klausimu atsisaukimą, bet niekas jo nespausdino ir neplatino. Šiandien tie "atsisaukimai", Lietuvoje niekad nebuvo, mokslininkams pakisami, kaip "Lietuvos istorijos dokumentai".

Jis aktyvistams dar pasakė:

"Dar silpniau ugdomas atsakomybės jausmas už priimtų nutarimų vykdymą. Lietuvos KP (komunistų partijos) Centro komiteto skyrių partijos miestų ir rajonų komitetų, ministerijų ir žinybų vadovų pareiga sustiprinti nutarimų vykdymo kontrolę, suteikti jėgas ir pastangas, kad jie besalygiškai būtų įgyvendinti. Mažiau popierizmo — daugiau gyvo, kūrybinio organizacinio ir idejinio politinio darbo. Reikia užkirsti kelią besaikiam įvairių simpoziumų, konferencijų rengimui, kai atitraukiama nuo darbo šimtai žmonių, o praktinė nauda būna nedidelė. Čia reikalinga griežta atranka ir kontrolė". (Ten pat.).

Paprastas žmogus, netekęs atsakomybės jausmo, nustoja savorio, bet atsakomybės jausmo neturintis komunistas tikrai yra niekam vertas. Komunistų vadų nelaimė, didelė komunistų dauguma atsakomybės jausmo neturi. Jeigu jie būtų atsakomingsi žmonės, tai komunistais jie nebūtų tapę. Bet jie neatsakingi ir pačioje partijoje. Jie tingi dirbti. Jie verčia kitus dirbti, o patys išgalvoja įvairiausias konferencijas ir pasitarimus, kad tiksliai iš darbo išsisuktų. Praeitais metais, kai valdžios pareigūnams rūpėjo jausmų suimti ir bulves nukasti, komunistai sugalvojo įvairius simpoziumus ir konferencijas. Tai tvirtiname ne mes, bet pats sekretorius Sniečkus. Jis tai skelbia ne kokiame bulvariniame laikraštyje, bet partijos centro komiteto organe.

Komunistinė santvarka laikosi ginklo pagalba. Jeigu komunistai neturėtų jai ištikimos policijos, tai vietos gyventojai seniai būtų pavarę komunistus ir palaidoję niekam netikusią jų santvarką. Jie, aišku, prievartauja policininkus ir net karius. Bet kartais ir kariai pasipriešina. Sovietų maršalai suvaldė komisarą Beriją. Reikia turėti vilties, kad suvaldys ir Andropovą, čekistų vadą.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

Antai, rusų didžioji tauta yra užsimojusi sukurti kažką panašaus į kurią Vakarų Europoje valstybių bendruomenę, paremtą didžiųjų ir mažųjų valstybių tikra lygybe. Šis jos siekis yra labai kilnus uždavinys. Tat, visų kitų pareiga padėti jai tą uždavinį atlikti. Reiškia, kitais žodžiais tariant, padėkite Rusijai dar daugiau tautų pavergti, kuri jau ir taip nemažai jų yra pavergusi.

kartu šaukiąs, Leonardai, netrimtuok Maskvos trimitu...

MAISTO PAKETA I LIETUVĄ

Viskas apmokėta. Nemokamas pristatymas.

40 sv. kvietinių miltų	\$58.00
40 sv. cukraus	\$60.00
40 sv. ryžių	\$66.00

SPECIALUS I	\$68.20
10 sv. bekonų taukų, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.	

EKONOMIJOS SIUNTINYS	\$40.70
7 sv. kvietinių miltų, 4 1/2 sv. ryžių, 4 1/2 sv. cukraus, 2 1/4 sv. makaronų, 1 sv. įvairių vaisių.	

SPECIALUS 5	\$43.56
5 sv. bekonų taukų, 5 sv. ryžių, 5 sv. cukraus, 5 sv. kvietinių miltų.	

SPECIALUS 6	\$61.60
20 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.	

SPECIALUS 3	\$77.00
20 sv. bekonų taukų, 10 sv. cukraus, 10 sv. ryžių.	

Yra ir daugiau specialių paketų su vertingais daiktais.

Reikalaukite mūsų naujo iliustruoto nemokamo katalogo

UŽSAKYKITE DABAR

UŽSAKYKITE TIK PER

INTERTRADE

EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street

Fifth Floor.

New York, N. Y. 10010

TEL. 982-1530

Mes turime 23 metų patyrimą

ir daug tūkstančių patenkintų klientų.

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

Frank Ziegler, President

5%

Passbook Savings
All accounts compounded daily — paid quarterly

6%

2 Years Savings Certificate
(Minimum \$5,000)

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
404 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4476

DR. MARTYNAS ANYSAS

KOVA DĖL KLAIPĖDOS

Gubernatoriaus Jono Navako laikotarpis
II — dalis

13

"Gubernatorius yra toks pat sukčius kaip burmistras Schulz. Tegu Navakas neįsivaizduoja, kad jis su manim baltagalvių žmogum gali juokus krėsti. Tai yra grynas apgavimas ir melas. Ne tik pažada vieną ir nieko nedaro arba daro kitą, bet šį kartą mus visus tiesiog apgavo ir apmelavo, užsigina susitarimų ir savo duoto sutikimo. Jeigu nebūčiau savo ausimis girdėjęs, negalėčiau tikėti. Gerai, kad dr. Ansysas mus visus paaukė, šiaip netikėčiau. Dar prieš pareidymą paskelbimą opozicijos vadai mane pavadino durnium, kai aš jiems aiškinau, kad centro vyriausybė davusi sutikimą tokiam pareidymui išieiti. Tai esu Navako ir Tūbelio manevers mus apmulkinti, laiko laimėti. Jeigu gubernatorius mane privers pareidymą atšaukti, aš tuojau apleidžiu direktoriją".

"O aš ir tuojau išeinu iš direktorijos, nes neįmanoma tokiomis apytovomis toliau dirbti", pamažu bet griežtai užakcentavo Butkeraitis. "Man jau seniai nepatinka gubernatoriaus ir centro vyriausybės elgesys. Man jau seniai visi giminė ir pažįstami akis bado, kad aš dar tebesu tokio-

je neparlamentarinėje direktorijoje".

"Mes gubernatoriui daugiau negu aiškiai pasakėme mūsų ir Tamstų nuomonę", atsakė Brūvelaitis. "Bet, ponai, mes šį klausimą šį vakarą neįsprendėme, apmiegosime ir rytoj galutinai nusistatysime".

Ivyko tam tikra direktorijos krizė, bet šį kartą ji nebuvo iš gubernatoriaus pusės atšaukiama kaip įprasta, bet iniciatyva buvo direktorijos pusėje. Tokio įvykio dar nebūta Klaipėdos krašto direktorijos istorijoje. Gubernatorius, matomai, buvo Tūbeliui pranešęs direktorijos nusistatymą atsistatydinti, jeigu ji bus priverčiama pareidymą atšaukti. Direktorijos krizės, matomai, bijojo Tūbelis, o ypatingai Lozoraitis, kuriam iš karto būtų iškiliusi eilė naujų problemų. Todėl abu ėmėsi žygių padėčiai gelbėti.

PASIKALBĖJIMAS TELEFONU SU MINISTERIU LOZORAIČIU

Vakare, 10-tą val., man į namus skambino iš Kauno užsieniu reikalų ministeris. Tai buvo tiek neįprastas dalykas, kad pirmą momentą nesupratau, kad Lozoraitis pats kalba. Jis, kaip įprasta, nepaprastai mandagiai pasiteiravo kaip gyvenasi, kaip sveikata, kaip žmonai sekasi ir t. t. Bet jo balsas buvo daug stipresnis negu įprasta ir iš jo girdėjosi tam tikras susijaudinimas. Tuojau Lozoraitis ėjo prie reikalo, klausė kaip su bedarbių tvarkytį pareidymu ir kodėl mes jį paskelbė. Paaikšinau, kad Kaune taip susitarta ir iš gubernatoriaus gautas

visos direktorijos akyvaizdoje sutikimas jį paskelbti.

"Man absoliučiai nesuprantama, kad Kaune galėjo įvykti susitarimas tokiam pareidymui paskelbti. Čia turbūt nesusipratimas?" klausė ministeris.

"Kaip tai nesusipratimas", atsakiau. "Dalyvavo ministerių tarybos generalinis sekretorius Mašalaitis, užsieniu reikalų ministerijos politinio departamento direktorius Urbšys, pats Klaipėdos krašto gubernatorius Jonas Navakas, nekalbant apie keturius direktorijos narius ir Klaipėdos krašto komendantą pulkininką Liormaną. Šitie tame reikale, be abejo, kompetentingi aukšti pareigūnai tuomet priėjo išvados, kad toks pareidymas būtinai reikalingas ir kad jį išieiti turi direktorija. Nejaugi Urbšys Tamstos neinformavo, kas Trijų kunigaikščių patalpose kalbėta ir susitarta?" klausiau.

"Nieko nežinau. Urbšys negalėjo duoti jokio sutikimo, o jei jį davė, jis nesiorientavo kame reikalas. Tas direktorijos paskelbtas pareidymas *cina prieš pagrindinius centro vyriausybės politinius dėsnius Klaipėdos krašte*", tvirtino ministeris.

"Labai apgailestina, kad toks aukštas užsieniu reikalų ministerijos pareigūnas nežino centro vyriausybės nustatytų pagrindinių dėsnių", atsakiau. "Bet gubernatorius irgi dalyvavo, pasitarėme ir vėliau davė sutikimą pareidymą paskelbti. Aš manau, jog negalima pasakyti, kad Navakas nesiorientuoja Klaipėdos krašto politikoje."

"Navakas neturėjo teisės duoti tokį sutikimą. Bet jis aiškina, kad direktorija tai padariusi be jo žinios ir sutikimo, aiškino Lozoraitis. O jeigu gubernatoriaus tokį sutikimą ir būtų davęs, buvo Tamstos pareiga tam prieštinti".

"Šitą Tamstos asumpciją aš griežtai atremiu, pone ministeri", atsakiau. Aš esu tik direktorijos narys ir neturiu jokios galimybės žinoti, kas aukščiausiose politinėse sferose nutariama. Iš kitos pusės, nenorėčiau patirti gubernatoriaus Navako nuotauką, jeigu aš mėginčiau jo politinius žygius nustatyti arba juos koreguoti. Ant vietos išlėčiau kaip išdavikas. Šitas Tamstos pasiūlymas išsėina iš mano kompetencijos ribų.

Gal pasikeitė šitame atvejuje centro vyriausybės politika Klaipėdos krašto atžvilgiu. Gal ponas Tūbelis norėjo mums pasigerinti, kai mūsų pasikalbėjimuose su juo vis tik girdėjome: *ne, ne, negalima ir tt.* Jeigu buvo susitarta ir gubernatorius davė savo sutikimą pareidymą skelbti, direktorijai užtenka. Direktorija yra kolektyvus organas, visi nariai yra lygių teisių ir todėl negali būti jokios kelbos, kad aš visai direktorijai užmesčiau savo valią. Be to, direktorija, geriausiai suprasdama Klaipėdos politinius reikalus, yra patenkinta dėl kiekvieno centro vyriausybės daromo politinio sušvelninimo."

"Bet tamsta, be abejo, žinai centro vyriausybės tuo reikalu pagrindinį politinį dėsni. Klaipėdos miesto atžvilgiu. Tai yra

taip vadinamoji infiltracija, ja mes infiltruojame mūsų žmones į Klaipėdos miestą, kad netoliomoje ateityje galėtume turėti bent Klaipėdos miesto valdyboje daugumą, iš kurios mes galėtume valdyti visą kraštą. Kiekvienas į Klaipėdą atvažiuojęs žemaitis atlieka tam tikrą misiją. Jų atvažiuavimą reikia skatinti ir jokiū būdu negalima leisti atvykimą suvaržyti arba net sustabdyti. Todėl pareidymas turi būti panaikintas".

"Ačiū už atvirumą, pone ministeri, taip atvirai su manim ir kitais tur būt nėra kalbėjęs gubernatorius ir nei ministeris pirmininkas. Aš manau, jeigu taip aiškiai būtų išdėstomas infiltracijos tikslas, triukšmas seimelyje ir miesto valdyboje būtų daug didesnis. Man atrodo, jog tai yra netikusi mintis iš infiltracijos laukti greito pasisekimo".

"Kodėl gi ne?" klausė ministeris. "Todėl, kad Klaipėdą persikelia ir daug netikusio elemento iš Lietuvos, daug opozicionierių, kurie dėl įvairių sumetimų gana greitai persimetą į kitą pusę. Opozicionieriai yra net patenkinti, jeigu gali vyriausybei ir gubernatoriui iškirsti štaką. Tokiu būdu centro vyriausybė turės dar daug metų infiltruoti, o tikslas nebus pasiektas, jeigu bus valdoma senais politiniais dėsniais ir jeigu atsisiras vadų, kurie žmones trauks į kitą pusę".

"Nejaugi Klaipėdos krašte nėra žmogaus, kuris galėtų sujungti Klaipėdos krašto daugumą?" klausė susinervinęs ministeris. (Bus daugiau)

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 5:46, leidžiasi 4:08

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

15c

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Kovo-March 26 d., 1973 m.

Kaina 15c

72

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

VATIKANAS EKSKOMUNIKAVO DU RAŠYTOJUS

VAIKAI DREBA PAMATĘ MAŠINĄ

1971.XII.17 į Avilių aštuonmetę mokyklą pamokų metu atvyko Zarasų raj. prokuratūros tardytojas Bezusparis ir milicijos leitenantas Bagdonavičius. Mokytojų kambaryje po vieną buvo ištardyti mokiniai: Bakutis, Bazmanavičiūtė ir dvi seserys Jerskaitės dėl rengimosi Pirmajai Komunijai 1971 m. vasarą. Mokiniam buvo pateikti klausimai: ar klebonas mokė? kiek laiko mokė? ar davė klebonas katekizmą? ar davė maldaknygę? ką klebonas kalbėdavo? Vairai buvo tardomi maždaug po valandą laiko; paleidžiant turėjo pasirašyti surašytą protokolą. Atėjęs į klasę Bakutis visą pamoką praverkė.

Į fizikos kabinetą buvo sukviešti kiti vaikai, o tardytojas ant lentos užrašė: "Zarasų rajono prokurorui". Vairai turėjo parašyti kiek kartų ėjo pas kleboną, kas ir kaip juos mokė tikėjimo. Po rašteliais turėjo pasirašyti. Tardytojas išsivedė 18-os vaikų raštiškus liudijimus. Vairai tardymo buvo sukrėsti ir kai kurie net verkdami sugrįžo į namus. Sulaukusi verkiančios dukrelės, pas direktorių atėjo Pupeikienė reikšdama nerimą, kodėl vaikai dėl Pirmos Komunijos be tėvų žinios yra tardomi. Kitą dieną pas direktorių atvyko Mažeikienė, skųsdamasi, kad vaikas dėl išgąsčio naktį šokas net iš miego.

Gruodžio 20 dieną moterys nuvyko į Zarasų prokuratūrą pareikšti protestą, kad vaikai be tėvų nebūtų tardomi, nes jie iš baimės rašo, ką tardytojas liepia. Prokurorui moterys įteikė raštišką protestą. Paskui į jas visas prokuroras ir tardytojas apklaušino.

Tuo metu, kai moteris tardė prokuratūroje, vaikai, būdint mokytojų, kad nepabėgtų, vėl buvo tardomi dėl Pirmos Komunijos.

Kai kurios motinos, nesulaukdamos grįžtančių po pamokų vaikų, atsisukino į mokyklą. Per jėgą įsiveržusios į kabinetą jos rado savo tardomus vaikus. Kabinete dar buvo milicininkas ir vienas mokytojas. Po stalų užmaskuotas sukosi magnetofonas. Pareiškusios protestą, kad be jų žinios vaikai yra tardomi ir per dieną laikomi nevalge, motinos pasiėmė savo vaikus ir išsivedė į namus. Ta proga buvo paleisti ir neapklausti vaikai. Išvydami prokuratūros darbuotojai pažadėjo dar atvykti.

Tėvai, susitikę direktorių, smarkiai užsipuolė, kodėl jų vaikai yra tardomi, gąsdinami, kad net naktimis nemiega, dreba pamatę kokią nors mašiną — gal vėl atvažiuoja tardytojas!

Kaip gaila, kad 8-10 metų vaikeliai yra dėl Pirmos Komunijos tardomi, tarsi būtų kokie vagys ar chuliganai.

Dėl neaiškių priežasčių baudžiamoji byla Avilių klobonui kun. B. Antanaičiui nebuvo iškelta. (L. K. B. Kronika, nr. 2).

Kinija kaltina "didžvalstybes"

HONG KONGAS. — Komunistinė Kinija per savo žinių agentūrą apkaltino Ameriką ir Sovietų Sąjungą, kad jos grasina pasaulio žuvų atsargoms ir siekia likti viso pasaulio žuvininkystės prižiūrėtojais. Tos didžvalstybės norinčios toliau plėsti pasaulio vandenynus, primedamos savo valią mažesnei ir silpnesnei šaliai.

Hsinhua sako, kad Sovietų Sąjungos žvejybos laivai nelegaliai žuveną Ramiojo vandenyno, Atlanto ir Indijos vandenynų vandenynuose, mažindami kitų valsty-

IS VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Amerikos santykiai su Panamos vyriausybe dar daugiau pagedo, kai paaiškėjo, kad Amerikos ambasadoriui Scali Panamos valdžios buvo grasinta smurtu, jei jis JT Saugumo Taryboje panaudos veto. Valdžios atstovai Scaliui pareiškė, kad savo veto jis geriau paskelbtų iš aerodromo, sėdėdamas lėktuve, nes studentai ir kiti karštulioi Panamoje gali būti ambasadoriui pavojingi.

WASHINGTONAS. — Vienas iš septynių nuteistųjų Watergate šnipinėjimo byloje James McCord, 53 m. pranešė raštu teisėjui, kad jis dar noris atidengti teisme nepaskelbtų tos bylos smulkmenų.

BONA. — V. Vokietijos parlamentas svarsto kelis abortų legalizavimo pasiūlymus. Abi didžiosios partijos leidžia tuo klausimu kiekvienam atstovui balsuoti pagal savo sąžinę. Opozicija Vokietijoje, ypač katalikų tarpe, abortams yra labai didelė.

BELFASTAS. — Protestantų šaukta š. Airijos masinė demonstracija prieš naują britų konstitucinį planą, tesutaukę apie 2-000 žmonių, daugiausia jaunimo. Net ir radikalai protestantų vadai ragina žmones vengti smurto, bet naudoti savo galią balsavimų būstinėse.

NEW YORKAS. — Jungtinių Tautų Aplinkos apsaugos organizacijos posėdyje kanadiečių Maurice Strong pareiškė, kad ateityje "aplinkos agresija" gali išsivystyti politinių konfliktų, sukelti karų. Viena valstybė gali "pavogti" iš kitos lietu ir sukelti sausrą. Vienų valstybių vandens teršimas gali pakenkti kitoms. Tokie veiksmai ateityje būsią konfliktų priežastis.

VATIKANAS. — Katalikų bažnyčiose moterims bus leista dalyti komunią, paskelbė popiežiaus įstaiga.

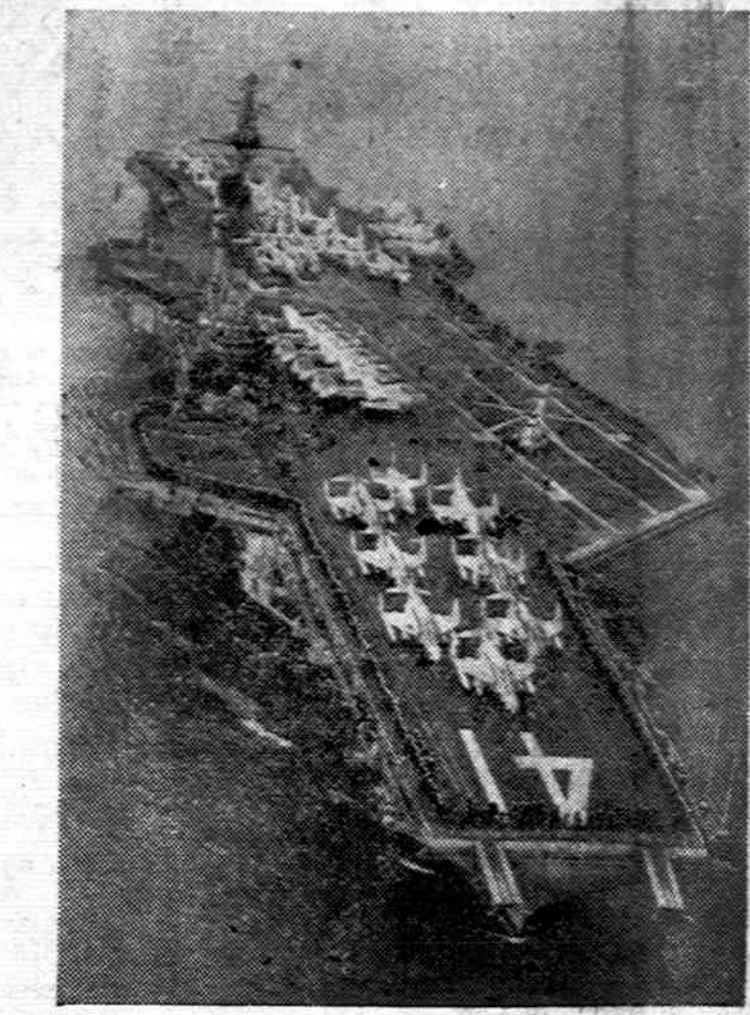
PEKINAS. — Londono Filharmoninis orkestras su pasisekimu koncertuoja komunistinėje Kinijoje. Programoje yra ir kelios komunistinės kompozicijos, kurias kinai labai šiltai priima.

MASKVA. — Anatoly Blagoravov, erdvės mokslų specialistas, pareiškė, kad neužilgo robotai bus nusiųsti į Marsą daryti įvairių eksperimentų.

SAN MARINO. — Viena mažiausių pasaulio respublikų San Marino nugalėjo valdžios krizę ir sudarė socialistų ir krikščionių demokratų koaliciją. Opozicijoje liko socialdemokratai.

SALISBURIS. — Rodezijoje teismas nuteisė tris juodus piliečius mirties bausme už karinę veiklą prieš baltuosius.

bių žuvų atsargas. Sovietai lenk-

Lėktuvnešiu "Midway" grįžtant namo iš Vietnamo, išreivia apstojo visus laivo pakraščius, norėdami greičiau pamatyti San Francisco uostą.

BARKAUSKO PAMOKSLAS KŪRĖJAMS

Okupuotos Lietuvos komunistų partija visu frontu tebetiesia puolimą prieš jų vadinamus paklydusius kultūrininkus. Šia tema specialų straipsnį ("Iškvėpimo šaltiniai") žurnalui "Sovetskaja kultura" parašė Antanas Barkauskas, partijos CK sekretorius.

Pradžioje pasidžiaugęs, kad lietuvių "meno meistras" tvirtai stovi komunistinio partiškumo pozicijose, jis puse straipsnio paskiria "pavojams" ir "negerovėms". Barkauskas aprašo, kaip "buržuaziniai propagandistai" organizuoja "vis naujas ir naujas atakas". Jų priemonės: "spekuliacijos tautos kultūrinio palikimo šventumui", "koketavimas su religija"; "Vakarų standarto brukimas" ir t. t. "Ypatingas viltis antitarybiškumo ideologai deda į nacionalistinių atgyvenų skatinimą ir išpūtimą". Barkauską ypač nervina jų pastangos "atplėšti lietuvių nacionalistinę kultūrą nuo bendro tarybinės socialistinės kultūros vystymosi".

Barkauskui Lietuvos "kūrybiniai darbuotojai" pilni nuodėmių. Kai kurie jų "mėgina idealizuoti patriarchalinę kaimo vieklemių būitį". Į kitų kūrinių prasisverbia "pesimizmas, nusivylimas... gaidos... apsimėstinis absurdizmas, situacijų ir kolizijų beprasmiškumas". Barkauskas ypatingu taikiniu pasirenka jau anksčiau aštriai kritikuotą literatūros mokslininko ir kritiko V. Kubiliaus straipsnį "Talento mįslės", kuriam tvirtinama, kad "talentas gimsta pats sau ir negalys niekam tarnauti. O reikalavimas tarnauti visuomeniniams idealams (t. y. rusiškajam komunizmui, Red.). Kubiliaus nuomone, reikia vos ne talento žlugimą". Tokioje metodologijoje Barkauskas įžiūri mėginimą "sukompromituoti išties kartas, pradėjusias kurti pokario metais", t. y. stalinistinę pseudo-kūrybą.

Barkauskas baigia savo straipsnį tipiška raudonojo biurokrato "logika": "Mes, komunistai, pasisakome už plačiausią stilių ir žanrų įvairovę... bet drauge mes pabrėžiame: kiekvienas menikas turi ištikimai... tarnauti kilniam komunizmo reikalui, o ne 'drovėtis' savo įsitikinimų... užimant madingą 'neutralų' poziciją".

(E)

Žemės ūkio statistika

Ryšium su Sovietų Sąjungos gyvavimo 50-mečiu, Lietuvos Statistikos Valdybos viršininkas B. Dybasov (jau miręs) parašė neilgą straipsnį apie Lietuvą, kurį įsidėjo Maskvoje leidžiamas "Vestnik statistiki" žurnalas. 1972 m. No. 10.

Kaip paprastai, liaupsinama Lietuvai neva suteikta kitų respublikų visokios parama (ji tuo tarpu daugiausia pasireiškė kolonistų siuntimu — rusų, ukrainiečių, gudų, uzbekų, gruzinų, kazokų ir kt.) ir tariajamieji nepaprasti ūkiniai bei kultūriniai laimėjimai Lietuvoje. Straipsnyje yra duomenų apie 1971 m. žemės ūkį. Tais metais buvo 1385 kolchozai ir 299 sovchozai. Buvęs labai geras javų derlius, gauta po 26,6 kvitulus grūdų iš vieno hektaro, nusausinta 140 tūkst. ha žemių ir kt.

Tame pat žurnale atskirai duota žinių apie žemės ūkio inventorių. Jo buvo: 5447 traktoriai, 462 sunkvežimiai, 3958 traktorių plūgai, 2233 traktorinės sėjamosios, 713 derliaus nuėmimo kombainai, 149 cukrinių runkelių nuėmimo kombainai, 3931 traktorinė piauamioji, 1565 traktoriniai grėbliai ir 786 silos nuėmimo kombainai. (E)

KRUSEVAC. — Jugoslavijos Serbijoje žemės drebinimas palietė Krusevac miestą, tačiau nuostolių daug nepadarė.

WASHINGTONAS. — Demokratų partijos Nacionalinis komitetas priėmė 10 organizuotus darbininkijos atstovų. Dėl tuščių vietų partijoje ėjo ilga kovą. Šalia darbo unių veikėjų į komitetą priimti aštuoni negrai, aštuonios moterys, du ispaniškai kalbantieji, trys pietinių valstijų atstovai.

Gurler, negavęs per 7 balsavimų reikalingos daugumos, iš kandidatų tarpo pasitraukė. Kiti du, partijų pasiūlyti kandidatai, ne vienas negauna pakankamai balsų. Gali tėti ieškoti naujų kandidatų.

Negali išspręsti prezidento krizės

ANKARA. — Turkijos prezidento rinkimų klausimas vėl atsirado akligatvyje. Jau rašėme, kad dvi didžiosios parlamento partijos pasiūlė prailginti dabartinio prezidento terminą, nes nepavyko išrinkti naujo prezidento po septynių parlamento balsavimų. Atrodė, kad didžiosios partijos laimės, nes jos abi turi parlamente virš 300 vietų. Balsuojant dėl pasiūlytos rezoliucijos paaiškėjo, kad tik 299 balsavo už termino pratęsimą. Dvieju balsų partijoms pritrūko.

Dar nežinia, kaip ši krizė bus išspręsta. Kariuomenės išstatytas kandidatas į prezidentus gen.

Illinoiso gubernatorius Dan Walker sėdi Springfieldo gubernatoriaus rūmose senosio kėdėje, kurioje sėdėdavo Abrahamas Lincolnas.

DU ITALAI PARAŠĖ KNYGĄ APIE NUODĖMIŲ KLAUSYTOJŲ PAMOKYMUS

VATIKANAS. — Katalikų bažnyčios Tikėjimo Doktrinos Kongregacija, pačiam popiežiui Pauliui įsakius, ekskomunikavo du žurnalistus: Norberto Valenti ir moterį Clara di Meglio už knygos "Sex in the Confessional" parašymą. Vatikaną įžeidė ne tik knyga apie lytinius dalykus, bet ir būdas, kaip tai knyga buvo renkama medžiaga. Abu autoriai ėjo į klausyklas išpažinties pas 636 kunigus įvairiose bažnyčiose. Su paslėptais rekordavimo aparatais įdėjo užrašė nuodėmklausių pamokymus įvairiais lytinį gyvenimą liečiančiais klausimais. Autoriai norėję parodyti, kaip atsilikę nuo gyvenimo yra kai kurie kunigai ir kokias nevienodas pamokas jie duoda nuodėmių išpažinėjams.

Kasdieniniai ūkiniai reiškiniai

Praėjo daugiau kaip 32 metai nuo to laiko, kai Sovietų Rusija, Hitlerio Vokietijos pagalba, okupavo Lietuvą, o Lietuvos propagandistai džiaugiasi ir didžiuojasi visomis okupanto lietuvių tautai atneštomis nelaimėmis ir negerovėmis. Ypatingai jie, kaip užsuktas patefonas, kartoją ir kartoją neva ūkinius laimėjimus, kuriais esa jau pralenkta "buržuazinė" Lietuva. Tačiau, tyčia ar netyčia, laikraščiuose randama ir visai patikimų žinių apie ūkinius reiškinis. Pvz., inžinierė V. Giedrytė š. m. vasario 25 d. "Komjaunimo Tiesoje" rašo: "Kasdien nemažai laiko mums tenka sugaišti maisto prekių parduotuvėse, iškuriuojant prie vienos ar kitokių produktų. Kantrensi ramiai laukia savo eilės, o ne taip kantrūs, žiūrėk, jau pradeda murmėti. O jeigu pasitaiko dar, kad kas taiko be eilės, sujuda visi pirkėjai. Be eilės taikančių nemėgstu ir aš". Skaitant tarp eilučių: Maisto produktų nepakanka ir jų nepaduoda tiek, kad pirkėjas būtų patenkintas. Jis turi pirkti tiek, kiek krautuvė jam paskiria. Be to, ir parduodama ne taip jau paprasta gauti — reikia gero kaimo pastovėti eilėje. (E)

Tarybinė spauda apie dabartinę Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtį

Žurnalas "Nauka i religija" (1972 m.) 3 nr., Lietuvai paskyrė 22 puslapius.

Lietuvos KP CK propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas P. Mišutis pateikia ateistinės propagandos ir katalikybės apžvalgą.

Jau daugiau kaip 30 metų Lietuva yra Tarybų Sąjungos sudėtyje. Ateistai kovoja su religija "griežtai prisilaikydami tarybinių įstatymų", "pagarbiai traktuodami tikinčiuosius, kaip lygiateisius tarybinius piliečius" 27 psl.

Jau 8 metai dirba prie Lietuvos KP CK ateistinės propagandos koordinacijos taryba; ateistinės tarybos ar komisijos veikia prie respublikinės profsąjungų Tarybos, prie komjaunimo Centro Komiteto, prie kultūros ir sveikatos apsaugos ministerijų, prie televizijos, radijo, spaudos, kinofikacijos komitetų ir kt. Panašios tarybos ir komisijos veikia prie miestų ir rajonų KP komitetų. Ateistinei veiklai vadovauja Lietuvos TSR KP Centro Komitetas.

Vien 1970 metais buvo perskaityta apie 40,000 paskaitų ateistinėmis, filosofinėmis ir gamtamokslinio temomis. Kasmet auga ateistinės literatūros tiražai. Daug ateizmo radijas ir televizija...

Vatikano ekskomunikacija liečia ne tik autorius, bet ir visus tuos, kurie šią knygą platins, garsins ar pardavinės. Knygos pirkėjai ir skaitytojai padarys sunkią nuodėmę, skelbia Vatikanas.

Knygos autoriai pareiškė, kad jie nėra praktikuoja katalikai ir jiems tas bažnyčios ekskomunikavimas nesvarbus. Knygos leidyklos savininkas esąs metodistas.

Knygos turinys pagrįstas 112 išsivaduotų nuodėmių pasakojimu klausyklose. Nuodėmės liečia gimdymų kontrolę, svetimoterystę, lytinius iškrypimus, ir santykius prieš vedybas. Ištraukos iš tos knygos buvo skelbtos žurnale "Expresso".

Vatikano ekskomunikavimas yra pirmas viešas išmetimas iš bažnyčios per 24 metus.

Pasakė kalbas

Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga, JAV Kongrese kalbėjo šie senatoriai ir kongresmanai:

Vasario 20 d.: sen. Birch Bay (Ind., D.), kongresmanai: Joseph P. Addabbo (N. Y., D.), Gilbert Gude (Md., R.), Leslie C. Arends (Ill., R.), Charles W. Whalen, Jr. (Ohio, R.), Howard W. Robinson (N. Y., R.), Lawrence J. Hogan (Md., R.), Stanford E. Farris (Va.), James J. Delaney (N. Y., D.), Robert N. Giamo (Conn., D.).

Vasario 22 d. kongresininkai: Samuel S. Stratton (N. Y., D.), Clarence D. Long (Md., D.).

Vasario 26 d. senatoriai: William E. Brock (Tenn., R.), John V. Tunney (Cal., D.), Barry Goldwater (Ariz., R.); kongresininkai: Charles W. Sandman (N. J., R.), Peter W. Rodino, Jr. (N. J., D.), William E. Minshall (Ohio, R.), Harold D. Donohue (Mass., D.), Daniel J. Flood (Pa., D.), Robert P. Hanrahan (Ill., R.).

Iš viso iki šioliai, t. y. vasario 26 d. kalbėjo 16 senatorių ir 68 kongresininkai. Lietuviai kvečiamai rašyti padėkos laiškus savo valstijos kalbėtojams. (E)

CLEVELANDAS. — Šv. Lauryno Jūros kelias šį sezoną bus atidarytas anksčiau.

Nepaisant visų šių priemonių P. Mišutis apgailestauja, kad "Palyginus dar daug žmonių yra religingi" 30 psl.

Kunigus P. Mišutis skirsto į tris grupes: 1) metę kunigystę, 2) supasaulėję, 3) tarybinių įstatymų laužytojai, priešiški nusiteikę tarybinei santvarkai.

"Partinės organizacijos rūpestingai seka, kad ateistinėje propagandoje nebūtų administravimo, tikinčiųjų teisių pažeidimo ir netaktiškumo", 34 psl. (L. K. B. Kronika, nr. 2). (E)

Prisimenant Lietuvos Šaulių Sąjungos kūrimosi užuomazgą

Prieš 54 metus, 1919 metais daugeliui žmonių Lietuvoje buvo ne lengva gyventi, nes karui pasibaigus įvairiose vietose pasireiškė visokių pilsimų, kaimų sudarydavo visur išsiskaidę rusų bolševikų būriai, tačiau pat ir lenkų būriai, kurie pasiryžę buvo Lietuvą prijungti prie Lankijos.

Dar taip pat vadinamieji bernatinkai, kurie pasižymėdavo kaip tikrieji pilsikai. O tais laikais organizavosi lietuviai kariuomenė, susidedanti iš savanorių. Taigi mūsų jaunai savanorių kariuomenei buvo gana sunku kovoti su visokiais atsiradusiais priešais.

Tada kai kurių mūsų žmonių tarpe kilo mintis, kad reikia šalia savanorių kariuomenės dar sudaryti tinkamus talkininkus, kurie galėtų visokeriopai padėti jaunajai Lietuvos kariuomenei. Dėl tokio iškelto klausimo 1919 m. birželio mėn. pradžioje buvo sušauktas Mato Salčiū iniciatyva būrelis žmonių, kurie galėtų apsvaistyti tą klausimą.

Buvo tada atvykę į susirinkimą šie asmenys: T. Ivanauskas, F. Kirša, A. Klimas, B. Kodaitis, M. Mikelevičius, V. Sidzikauskas, R. Skipitis, B. Sruoga, M. Salčius, P. Salčius, A. Žmuidzinavičius, Vientuolis-Zukauskas, M. Žvirėnas. Iš viso trylik

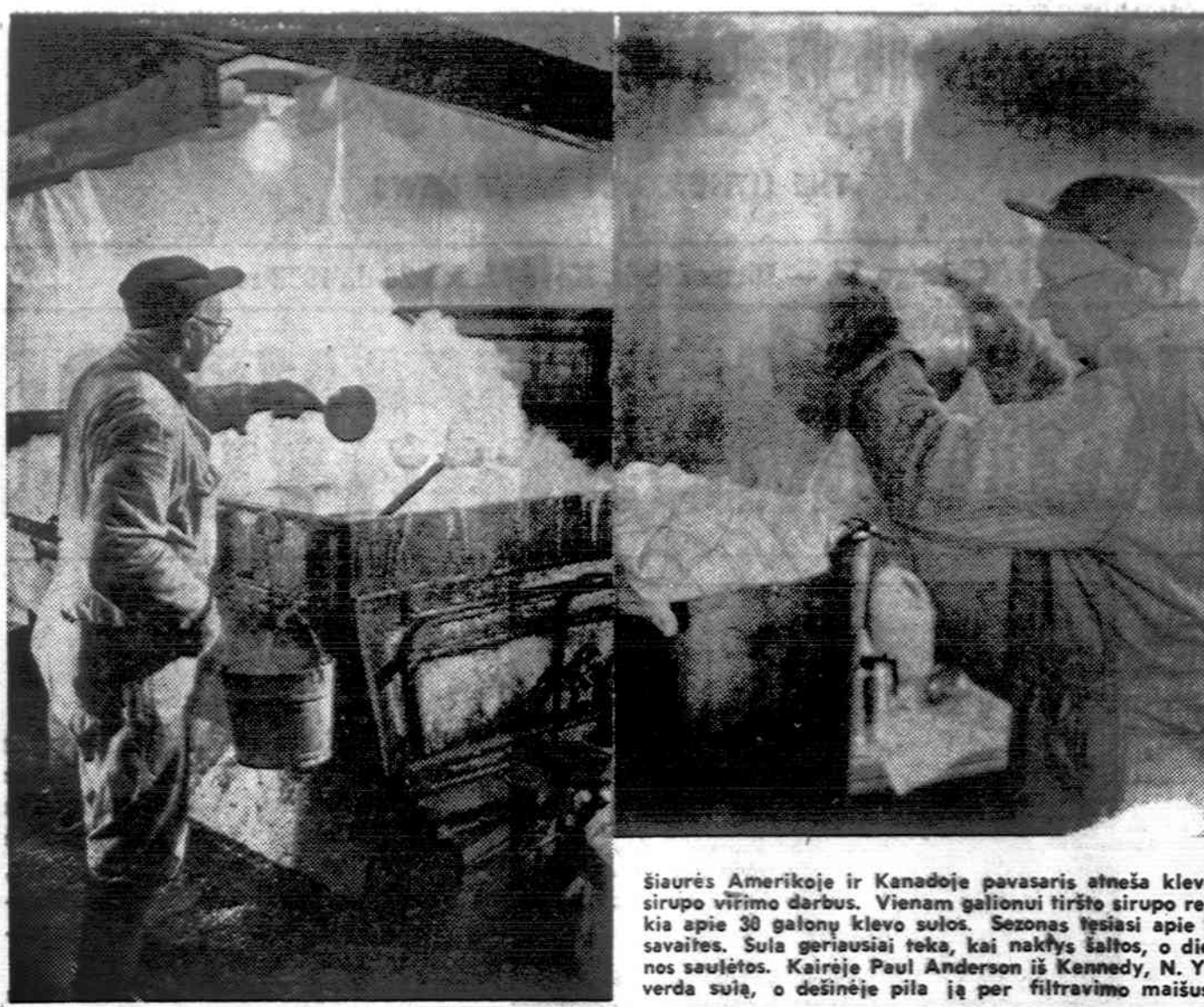
ka asmenų; ir tokį susirinkimą skaičių rašytojas Vientuolis-Zukauskas juokais pavadino "velnio tuzinu".

M. Žvirėnas pasiūlė tokią kuriama organizaciją pavadinti "Plieno Batalijonu", kuris turėtų paruošti tinkamus talkininkus mūsų jaunajai kariuomenei, kovojančiai su atsiradusiais priešais.

Po kelių dienų tas "velnio tuzino" būrelis vėl susirinko svarstyti iškeltus klausimus, ir didesnė dalis dalyvautojų tuojau pareiškė, kad organizacijos pavadinimas "Plieno Batalijonas" jiems nepatinka. Tada Matas Salčius pasakė: "Ar ne geriau būtų pavadinti šaulių Sąjunga?" Su tokiu pasiūlymu visi gražiai sutiko, taigi toks pavadinimas buvo duotas 1919 m. mirželio 27 dieną.

Suteiktą tinkamą vardą sukurta organizacijai, visi dalyviai stengėsi nurodinėti pagrindus šaulių Sąjungai. Bet besvarstant visiems susidarė sunkumų nustatyti tinkamus pagrindus reikiamam klestėjimui. Tada buvo nutarta susirinkti kitą dieną, nes paslės kas, anot vieno asmens, būsią galima geriau viską sutvarkyti.

Ir štai kitą dieną visai nelauktai į tą mūsų susirinkimą atvyko ne visiems dar pažįstamas

Šiaurės Amerikoje ir Kanadoje pavasarį atleisda klevų sirupo virimo darbus. Vienam galioniui tiršto sirupo reikia apie 30 galonų klevų sulos. Sezonas tęsiasi apie 8 savaites. Sula geriausia teka, kai naktys šaltos, o dienos saulėtos. Kairėje Paul Anderson iš Kennedy, N. Y., verda sulę, o dešinėje pila ją per filtravimo maišus.

Vladas Putvinskis, kuris dabar čia Amerikoje vadinamas Putvys. Jis tuojau pasisakė, jog maloniai pritars tokiai organizacijai. O kai jis buvo paprašytas, kad savo nuomonę tokiu klausimu pareikštų, tad jis tuojau gražiai išdėstė, kad šaulių Sąjunga turinti būti nepartinė, karinio pobūdžio organizacija, kuriai galėtų priklausyti įvairių pažiūrų žmonės, kuriems pirmoji eilė rūpėtų laisvė Lietuvai. Mums visiems, tada buvusiems tame susirinkime, labai patiko visokie V. Putvinskio išdėstymai ir visi pajutome, kad jau galima bus sukurti reikiamus talkininkus mūsų jaunajai kariuomenei. Mes visi įsitikinome, kad tik vieno V. Putvinskio dėka emė plėstis tolimesnė šaulių Sąjungos kūryba.

Šaulių Sąjungos skyriai greitai emė kurtis kitoje Lietuvos vietoje. Ir po kiek laiko paaiškėjo, kad visose vietose šauliai buvo geriausi talkininkai mūsų jaunajai kariuomenei, nes visur buvo nugalėti Lietuvos laisvės priešai. Aprimus gyvenimui šauliai, tiek vyrai tiek moterys, gražiai pasireikė kultūriniam gyvenime. Jų dėka buvo sudaromi viso

kie teatiniai vaidinimai, visokie tinkami minėjimai, visokia sportinė veikla. Ir viskas buvo tvarkoma pagal V. Putvinskio nurodymus.

V. Putvinskis patarė leisti šaulių Sąjungos laikraštį, kuriame būtų nurodoma visokeriopa šaulių veikla; ir jis patarė laikraščiui duoti vardą "Trimitas". Šis savaitinis laikraštis turėjo gėrą pasisekimą; jis turėjo daug prenumeratorių. Iš pradžių "Trimito" redaktorius buvo Matas Salčius, paskui — Tumas Vaižgantas. Po kiek laiko ir man teko jį redaguoti. Praslinkus kuriam laikui, teko perduoti "Trimito" redagavimą kitam asmeniui, nes Steigiamojo Seimo pareigūnų buvau pakviestas redaguoti Seimo posėdžių stenogramas, bet aš pats dar pasilikau kaip "Trimito" bendradarbis. Kai dabar tenka visada maloniai prisiminti Vladą Putvinskį (Vladą Putvį), tad taip pat šiuo laiku prisimenama, jog jau praėjo šimtas metų nuo Jojo gimimo dienos ir tokios sukakties proga, aš manau, mes visi šauliai pajuntame savo širdyse Jam gražiai nupintą amžino atminimo meilės vainiką.

Joną Marčišauską prisiminus

1973 m. kovo mėn. 4 d. suėjo 3 metai nuo Jono Marčišausko mirties. Jis mirė, bet jo kilni siela ir atlikti darbai liks ilgai mūsų tarpe neužmiršti.

Velionis buvo gimęs 1900 m. Rygoje. Jaunystę praleido savam ūkyje, Vilkiškių km., Šiluvos vals., Raseinių aps.

Kuriantis Šiluvos šaulių būriui, velionį jau matome pirmose šaulių gretose.

Siaučiant ekonominei krizei, velionis išnuomavo savo ūkį ir persikėlė gyventi į Radviliškį. Čia gavo darbą Lietuvos geležinkelioose. Nuo pat atvykimo dienos jis priklausė Radviliškio šauliams. Ir taip jis išliko šaulių organizacijoje iki bolševikai okupavo Lietuvą.

Laimingu būdu jis išliko neišvežtas. Užėjus antru kartą bolševikams, jis apėjo Radviliškį su paskutiniu transporto traukiniu į Vakarų. Toje kelionėje traukiniams sudūręs velionis buvo sunkiai sužeistas ir ilgai gulėjo ligoninėje, Vokietijoje.

Po karo Jonai Marčišauskui pavyko išvykti į Prancūziją. Jis gyveno Paryžiuje. Sunkus buvo velionio trėmtinio gyvenimas, todėl jis stengėsi išvykti į JAV. Savo gero draugo Antano Vaičiulio pastangomis, 1954 m. jam pavyko pasiekti Amerikos krantus.

Atvykęs į Chicago nuo pat pirmų dienų velionį matome

irgi šaulių gretose. Jis įstojo į Vytauto Didžiojo šaulių kuopą Chicagoje.

Amerikoje jis dirbo geležinkelio tarnyboje. Sunkus darbas ir pergyventa sunki traukinių katastrofa atsiliepė į jo sveikatą. Velionis pradėjo neįtekti girdėjimo ir vėliau visiška apkurto. Visa tai jį labai slėgė.

Savo darbštumu ir taupumu per eilę metų velionis nemažai susitaupė.

Pajutęs didesnius negalavimus velionis susirūpino, kad jo ilgų metų sunkiai uždirbtas ir sutaupytas pinigų neliktų be prasmės, todėl buvo surašęs testamentą. Testamentu jis paskirstė ir nurodė sumas: savo giminiams, Vasario 16 ir Sauleičių gimnazijoms, L. Fondui, Altui, Balfui, Jaunimo Centrai, Lietuvių Operai, šaulių S-gai.

Sau pasiskyrė kuklią sumą — laidotuviams ir paminklui.

Paminklui, kad jis bylotų, jog čia palaidotas žmogus, kuris savo gyvenimo dalį yra atidavęs Lietuvos laisvei, o savo sunkiai uždirbtas santaupas yra paaukojęs lietuvybei ir jos išlaikymui.

1970 m. kovo mėn. 4 d. šeimininkas pasigenda išeinant iš buto Jono, bando belstis į duris, bet niekas neatsako. Vėliau atrūkina duris ir randa Joną amžinai užmigusį. Širdies smūgis pakirto jo gyvybę.

ALFONSAS NAKAS

VĖL ČIURLIONIO ANSAMBLI DETROITE PASITINKANT

Žinia jau spėjo apšviesti visą Detroitą gaunamą lietuvišką spaudą ir abi radio valandos po kelias kartus paskelbė: LB Detroito apylinkės kviečiamas, Čiurlionio ansamblis koncertuos Crestwood auditorijoje (1501 N. Beech Daly Rd., Dearborn Hts., Mich.) sekmadienį, balandžio 1 d., 3 val. po pietų. Be abejo, prieš mano šiam rašiniui skaitytoją pasiekiant, apie būsimą koncertą parašys ir nuolatinis dienraščio korespondentas Detroito A. Miežis. Vis dėlto, kai reikalas liečia pačią didžiausią ir spalvingiausią išeivijos ansamblį, kurio sutalpinimui yra parinkta nepaprastai erdvi scena ir kurio pasiklausymui laukia arti tūkstantys kėdžių salė, negali iškęsti ir savo žodžio nepridėjus.

Koncerto rengėjai man pranešė, kad šį kartą atvažiuoja apie dešimties žmonių. Tiek daug todėl, kad bus ne vien tik vyrų bei moterų chorai ir kanklininkų būrelis, bet bus ir tautinių šokių grupė, ir liaudies instrumentų muzikantai. Ir, žinoma, keletas solistų, kurių ansamblio vadovas visada turi prisigaunęs ir išlavinęs.

Kad Čiurlionio ansamblui nuo pat įsisteigimo iki šiandien tebevaldovauja tas pats Alfonsas Mikulskis, ir kad kanklininkų vadovė tebėra ta pati Ona Mikulskienė, tai, jei ir nepriminčiau, visiems būtų aišku, nes Čiurlionio ansamblis — tai Alfonsas ir Ona Mikulskiai. Be jų arba Čiurlionio ansamblio visai nebūtų, arba jis nebūtų toks dinamiškas ir visad jaunas, koks jis metų metais išsilaikė.

Ai, verta dar priminti, kad Čiurlionio ansamblis Vilniuje buvo įsteigtas 1940-ųjų metų pradžioje, tad dabar jau yra pradėjęs 34-tus metus. Anais niuriais raudonų ir rudų okupacijų metais jis apkeliovo kuone visą Lietuvą. O kai atsidūrė už

Lietuvos sienų tai tapo pačiu patraukliausiu mūsų ambasadoriumi visam laisvajam pasauliui.

Tuo tarpu esu pametęs Čiurlionio ansamblio gastrolių į Detroitą tikslų skaičių, bet spėju, kad šis koncertas bus ar tik ne dešimtas. Kai pagalvoji, kad Clevelandas yra pats artimiausias didmiestis, kad nuo jo iki Detroito greičiu tereikia vos 3-4 valandas važiuoti, tai sunku surasti, kodėl negalime Čiurlionio ansamblio čia turėti kartą kiekvienais metais? Bet čia ir ima aiškėti, jog nes nuotolis su laiku nuo metinio koncerto rengimo, o keletas daug svarbesnių dalykų. Užtat Čiurlionis pas mus tik kartą į dvejus metus tepasirodo. Paskutinis Čiurlionio koncertas čia buvo 1971-ųjų gegužėje.

LB vadovybė bilietus iš anksto platina, kad prie kasos koncerto dieną nebūtų susigrūdimo. Platina pačiame Detroito, platina ir Windsore. Neberašysiu čia platintojų pavardžių, nebedėsiu telefono numerių ir adresų, nes koncerto diena jau per daug artima. Tik galiu galvą guldyti, kad į Crestwood mokyklą balandžio 1 d. nuvažiuavę, niekas nebus atstumtas ir bilietų visiems užteks. Tik vieną vienintelį kartą ta erdvi salė buvo perpildyta su kaupu ir tai buvo išimčių išimtis. Vietos užteks ne tik linksmybių ir ilgesingų dainų išsilguos tautiečiams, bet ir lietuviškų folkloru besidomintiems kultūringiems amerikiečiams. Mūsų atvestas bendradarbis ar geras kaimynas amerikietis, koncertą ilgai atsimins.

Džiaukimės Čiurlionio ansambliu, dainuojančiu, šokančiu, grojančiu meilę Lietuvai ir meilę lietuviui.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

DR. KAZYS GRINIUS ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Grinius Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienuose" už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrista) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienuose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną:

- K. Bielinis, **PENKTEJI METAI**, gražiai įrišta, 592 psl. \$6.00
- K. Bielinis, **DIENOJANT**, gražiai įrišta, 464 psl. \$6.00
- Prof. Vaclo. Biržiška, **ALEKSANDRYNAS**, 1 tomas, gražiai įrišta, 431 psl. \$7.50
- Prof. Vaclo. Biržiška, **SENŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA**, I dalis, 208 psl., įrišta — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00
- Dr. K. Grinius, **ATSIMINIMAI IR MINTYS**, I tomas, 300 p. \$2.00
- Prof. S. Kairys, **LIETUVA BUDO**, gražiai įrišta, 416 psl. \$5.50
- Kipras Bielinis, **GANA TO JUNGŲ**, 492 psl., minkštasis viršelis. \$5.00
- Juozas Liūdžiū, **RAŠTAI**, 250 psl. \$3.00
- P. Liūdžiūnė, **ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIUDŽIŲ**, 88 psl. \$1.00
- S. Michelsonas, **LIETUVIŲ IŠEIVIA AMERIKOJE**, 297 p. minkštasis viršelis — \$4.00, įrišta — \$5.00
- Dr. V. Sruogienė, **LIETUVOS ISTORIJA**, gražiai įrišta 968 psl., dabar tik \$10.00

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
Aptė senus laikus,
Kai atvairai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštaviniai. Naujienuose galima gauti šių perliū ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

- 1. N. Butkienė, **VELYKŲ PASAKOS**, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVYNUKES, 34 psl. su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.
- 2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, **SOKOLADINIS KISKELIS**, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.
- 3. A. Giedrius, **MURKLYS**, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.
- 4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, **LAUME DAUME**, 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų žemėje. Labai gražus leidinys. Didelio formato, kietasis viršelis, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 3 dol.
- 5. Meironis **JAUNOJI LIETUVA**, poema. 118 psl., \$1.00.
- 6. Alfonsas Vambutas, **TRYŠ SAKALAI**, Liel. Mokytojų s-gos premijuta knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stankaitės iliustracijos, 186 psl., kaina 2 dol.
- 7. Juozas Švaistis, **ŠAUNUS PENKETUKAS**, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietasis viršelis, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.
- 8. Jonas Valaitis, **SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI**, mitologijos posmai Eilėtuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuvių ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

**Why
Americans own
\$54,000,000,000
worth of
U.S. Savings
Bonds.**

One good reason is the Payroll Savings Plan. About three-fourths of all Bonds are purchased through the Plan. It's helping Americans save more money than they ever dreamed they could. That's because the Payroll Savings Plan is such an easy way to save. All you do is sign up where you work and the amount you specify is set aside from each paycheck and used to buy U.S. Savings Bonds. It's the easy way to build a nest egg. You've got your reasons to save money. There's one great way to do it painlessly. Join the millions who are buying Bonds the Payroll Savings Way.

Now U.S. Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity of 4 years, 10 months (4 1/2% the first year). Bonds are redeemed if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

**Take stock in America.
Buy U.S. Savings Bonds.**

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

SPAUDOS PABIROS

(Tęsinys)

"...Bet ar mes stovim ar einam, ar dirbam ar ilsimės — mūsų mintys vis ir vėl lekia atgal į tėvų žemę ir jos vaizdai ir atsiminimai lydi mus visur ir visuomet. Mūsų praeitis pasidarė mūsų pačių dailimi. Ir šita praeitis lydi lyg koks šešėlis, eina kartu su mumis, miega su mumis, sėdi su mumis prie stalo ir mūsų niekuomet neapleis, kol mes vaikščiosime šiame pasaulyje..."

Martynas Gelžinis,
Naujų metų vasario 6 d.

5. Jaunuoliai, pasirinkę
Laisvą Lietuvą

Neseniai viešuose minėjimuose atšventėme 50 metų sukaktuves nuo Klaipėdos krašto lietuvių sukilimo ir jo prisijungimą prie Didžiosios Lietuvos.

Mūsų spaudoje toji sukaitytis dar plačiau ir vaizdžiau buvo paminėta ir išryškinta. Dar ir dabar tos sukaitytos progos iškelti ne tik Klaipėdos, bet ir visos Mažosios Lietuvos istoriniai ir šandieninės padėties faktai gyvai atliepia mūsų samonėje. Jais tebegyvename ir vertiname.

Bene didžiausią ir vertingiausią duoklę tuo reikalui bus davę Naujienos, kurių puslapiuose pasirodė, be trumposnių, šie reikšmingi rašiniai:

- a) J. Peteraičio: "Klaipėdos krašto atvadavimą minint",
b) Vl. Bakūno: "Pastabos iš tolo" ir

c) Martyno Gelžinio: "Ne vieną Klaipėdą, bet visą Mažąją Lietuvą".

Visuose juose pateikti gausiai davinii, bylojančių apie Klaipėdos krašto ir visos Mažosios Lietuvos lietuviškumą. Tačiau visuose juose, o ir kituose lietuviškuose laikraščiuose tuo reikalu pasisakiusiuose negirdomis praeita pro vieną, lietuviškumo spindintį faktorių. Tas įvyko, greičiausia, dėl nežinojimo. Užtat šiose "pabirose" jis iškeliamas.

1934 metais Lietuvos švietimo ministerija pravedė švietimo reformą. Po pasekoje, be kitų pertvarkymų, iki minimumo buvo sumažintas mokytojų seminarijų skaičius: vieton buvusių šešių, paliktos tik dvi — Šiaulių ir Tauragės mokytojų seminarijos. Šis ėjimas buvo padarytas tikintis pakelti mokytojų išsilavinimo lygį: į seminarijas priimdavo, tam tikrų egzaminų (muzikos, klausos-balso patikrinimo) išvadoje, keturių gimnazijos klasių moksleivius, kurie seminarijose sėkmingai išėję taip pat keturių metų mokslo kursą, gaudavo pradinės mokyklos mokytojo teises. Vieton uždarytų seminarijų išdygo Mokytojų Pedagoginis Institutas, į kurį studentais tegalėjo patekti gimnazijos baigimo atestata turintieji. Tą Institutą baigusieji būdavo skiriami ne vien pradinė, bet ir vidurinių mokyklų (pro-

Nuotraukoje iš kairės į dešinę (pusiau matoma) Mickaitis Lydijs, Jonušaitis Gerda, trečioji — neapžinta, Kikutytė..., už jos — Virkutis Vilijus, Jaudzėraitė, Vyzenbergaitė Valdrut, Račkauskas Balys, už jo (pusiau matomas) Vyskupaitis, mokytoja Varanka Z., Vilius Albertas, (karūno uniformoje) Naujokas Fricas, klopo — Rauba Valteris, už jo — stovi nepažintas, Vėlykus Hansas, Pipiras Hansas, greta jo — mokytoja Jasinskė Jurgis, tolimoje — Laugėtenas, Redveikis.

gimnazijų) mokytojais. Toks Institutas buvo įsteigtas Klaipėdoje. Kaip seminarijų, taip ir Instituto klausytojams švietimo ministerija duodavo stipendijas. Ne visiems, — tik nepasiturintių tėvų vaikams. Tačiau Klaipėdos krašto gyventojama buvo padaryta išimtis: stipendijas gaudavo kiekvienas klaipėdiecis. Tikslu — paskatinti to krašto jaunimą ruošti mokytojo profesijai ir būti to krašto švietėjais.

Tauragės mokytojų seminarija buvo palikta veikti tais pačiais išskaičiavimais. Ir nebuvo klysta, nes kasmet į tą seminariją ateidavo gausūs skaičiai klaipėdiečių. Juos paruošdavo Klaipėdos Vytauto D. gimnazija, Šilutės ir Pagėgių gimnazijos. Baigusieji tą seminariją klaipėdiečiai grįždavo į gimtinę kraštą ir tuojau įsijungdavo į mokyklinį darbą. Pagal esamą mokytojų skaičių galima buvo plėsti lietuviškų mokyklų tinklą. Tenka pastebėti, kad Klaipėdos krašto gimnazijos atsiųsdavo į seminariją pažangius moksleivius, kurie nebūdavo papeikiami nei moksle, nei elgesyje ar mokyklinių būrelių (skautai, šauliai ir kt.) veikloje.

1939 m. pavasariop Vokietijos fiureris Adolfas Hitleris ultimatyviniu keliu atplėšė Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos ir prisijungė jį prie Vokietijos. Iki tol Klaipėdoje buvo Didžiosios Lietuvos valdininkai, tarnautojai ir darbininkai pasitraukę. Savo gyvenvietėse pasilikę masės lietuvininkų klaipėdiečių mokytojų malonėje, o Didžiojoje Lietuvoje gyvenusiems klaipėdiečiams kilo gyvybinis klausimas: grįžti į gimtinę ar pasilikti?

Ypatingu aštrumu šis klausimas iškilo jaunuoliams moksleiviams. Jų tarpe Tauragės mokytojų seminarijos auklėtinius. Tėvai, giminės, artimieji ten, valdžioje galybės, kurios žygius su drebuli sėka ne tik Europą, bet ir visas pasaulis, o čia — silpnutė Lietuva. Kokia garantija, kad vokiškasis geležinis batas neužslėgs likusios Laisvos Lietuvos? Juk Saaro kraštas, buvęs Prancūzijos žinioje, susigrąžintas; Austrija, Hitlerio valia prijungta prie Vokietijos; Čekoslovakija, ku-

riai saugumą buvo žadėjusios Anglija ir Prancūzija, su Sudėtu kraštu, okupuota. Tai kas sustabdys tą gigantą, jeigu jis užsisims savo leteną užspausti ant krašto, kuriame, jausdamiesi lietuviams, pasiliksime?.. Šis klausimas kožną minutę slėgė tuokart kiekvieną Tauragės mokytojų seminarijos klaipėdiečių seminaristą. Niekas jiems tikrai negalėjo patarti. Jie, Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos jaunuoliai, vien patys vieni tegalėjo apsispręsti. Ir jie tą padarė....

Mažoji dalis grįžo, o dauguma mergaičių ir berniukų (vienai anksčiau baigė tą seminariją ir dėvintieji kariūnų uniformas P. L. P. Karo mokykloje, kiti baigė seminariją, o likusieji — I, II, ir III-jo kurso tos seminarijos moksleiviai) likosi Laisvoje Lietuvoje. Jiems visiems apsisprendimas tikrai buvo neįsivaikoma sunkus ir vilionėmis grįžti apipintas: Hitleriui atplėšus nuo Lietuvos Klaipėdos kraštą, siena tarp tų dviejų Lietuvos dalių nebuvo aklinai uždaryta. Vienas kitas grįžusiųjų atvykdavo iš Klaipėdos, ir pasilikusiems pasakodavo, kad grįžę, tuojau gavę gerą darbą — tarnybą ir niekas jų ten nepersekioja.

Iš pradžių taip ir galėjo būti, nes daugelis tarnautojų, vokiečiams okupuojant kraštą, pasitraukė iš Klaipėdos, o jų vietas užimti nebuvo kam: pašto ar kitų įstaigų tarnautojai turėjo mokėti abi kalbas — vokiečių ir lietuvių. Kur tokių rasti? Grįžusieji seminaristai buvo tinkamiausi kandidatai vakuojančioms vietoms užimti. Tačiau ir tokiomis vilionėmis apsisprendusieji likti Laisvoje Lietuvoje nebuvo palaužti. Jie likosi prie Lietuvos kamieno.

Štai, tų apsisprendusiųjų likti Laisvoje Lietuvoje Tauragės mokytojų seminarijos auklėtinių ir moksleivių klaipėdiečių alfabėtinis sąrašas.

Jis, sąrašas, nėra pilnas, kai kurių paduotos tik pavardės be vardų — užsimiršta jie per ilgą laiko tarpą. Skaitantieji tą sąrašą ir galintieji jį papildyti, prašomi padaryti.

Beržinskis Valdas, Gražaitė, Jonušaitė Gerda, Janušas Hansas, Jaudzėraitė, Kikutytė, Laugėtenas, Mickaitis Lydijs, Naujokas Fricas, Pakalniškis Martynas, Paulaitis Arturas (tilžiškis), Paulaitis Albertas, (rytprūsiškis), Pažėraitė, Pipiras Hansas, Plokštys, Rauba Valteris, Redveikis, Skėrys Fricas, Strėlius Gerhards, Tamošius Vilijus, Tamošūtė Rūta, Vėlykus Albertas, Virkutis Vilijus, Vyskupaitis, Vyzenbergaitė Rūta, Vyzenbergaitė Valdrut, Vencelytė Mėta, Zubaitis Albertas.

Paskutiniosios dvi pavardės reikalingos paaiškinimų: Vencelytė Mėta, baigusi Tauragės mokytojų seminariją 1938 m., grįžo Klaipėdai ir čia dirbo vienoje lietuviškoje mokykloje. Hitleriui okupavus Klaipė-

dą, ji palaikė ryšius su seminarija, rašydama laiškus toje seminarijoje esantiems klaipėdiečiams, ragindama juos būti lietuviams "stipriais, kaip žuolūs drūts prieš Nemunėlį". Jos rašytas tuo reikalu laiškas buvo iškabintas seminarijos salėje ir kabojo kurį laiką, kad visi galėtų jį perskaityti.

Zubaitis (Albertas?), Hitleriui okupavus Klaipėdą, grįžo, nes jo tėvams grėsė pavojus iš hitlerininkų pusės, jeigu jis negrįžtų. Grįžęs, jis dirbo, berods, Tilžėje, laiškais palaikydamas ryšį su seminarija. Dabar spaudoje paskelbtame hitlerininkų nužudytųjų klaipėdiečių tarpe randame ir Zubaičio pavardę. Ar tas nužudytasis yra buvęs Tauragės mokytojų seminarijos auklėtinis, ar kas nors iš jo artimųjų — nežinoma. Žinančiųjų prašoma atsiliepti.

Apsisprendusius ir Laisvoje Lietuvoje likusiems Klaipėdos krašto jaunuoliams 1939 metų Velykos turėjo būti labai liūdnos: netoliese, Klaipėdos krašte, buvo jų tėvai ir artimieji, iškilmingai švęsą tos pavasario atgimimo šventės iškilmes, tačiau jie toje iškilmėje negalėjo dalyvauti: okupaciniai varžtai kalbėjo nedviprasmiška kalba: "...negrįžote — nedrįskite Vėlykų šventę švęsti savųjų tar-

pe..." Tuo palikti, tarytum kokie atstumtieji, vieniši, lietuvi, nes pasirinktoje Laisvoje Lietuvoje neturėjo artimųjų, giminių tėvų. Šią spragą stengėsi užpildyti Tauragės mokytojų seminarijos vadovybė (tos seminarijos direktorius Jurgis Jasinskis ir inspektorius — Juozas Mičiulis) ir visi mokytojai, kiekvienas iš savo kaštų įmokėjęs "klaipėdiečių moksleivių fondui" atitinkamą duoklę. To pasekoje likusieji Klaipėdos lietuvininkai moksleiviai turėjo kuklias Vėlykų šventes ir vaišes Tauragės seminarijos patalpose. Iš tų vėlykinių "iškilnių" užsiliko nuotrauka, rodanti ne visus tą šventę rėmusius ir joje dalyvavusius. Pasižiūrėkime tą nuotrauką:

Lietuvos švietimo ministerija likusius klaipėdiečius moksleivius taip pat rėmė: teikdama kiekvienam besimokančiam iki tol skiriamas pilnas stipendijas (po 75 litus kiekvieną mėnesį), o 1939 metų pavasarį seminariją baigusius tuojau skirdama į mokyklas (nors iki tol buvusią tvarką naujai baigusieji mokytojai būdavo skiriami ne vasaros atostogų metų, bet rudenį — naujiems mokslo metams pradedant) ir mokėdama jiems mokytojams priklausanti atlyginimą.

Mažlietuvius Zauinius, Dovas, (1892.VI.19 Rokaičiuose, Pakalnės aps. — 1940.II. Kaune), būdamas 1929-34 m. Lietuvos užsienio reikalų ministeriu, atremdamas Vokietijos kėslus į Klaipėdos kraštą, kartą pateikė įsitašę eilę grynų gryniausių lietuviškų vietovardžių, įrodančių šimtmečius apimantį to krašto lietuviškumą. Į tokią priminimą vokiečiai ir vokietininkai reaguavo kėlinėmis ir naiviais išsisukinėjimais.

O Klaipėdos krašto moksleiviai Tauragės mokytojų seminarijoje 1938 m. ne vien lietuviškus pavardėmis, bet ir savo lietuvišką nusistatymą įrodė jų gimtojo krašto lietuviškumą. Jie, kaip milžiniški pilioriai, savo dvasia išliko išsimtmečius svetimųjų slopintų lietuviškų gelmių ir buvo pasiryžę ant savo pečių laikyti kaskart ir kasdien platinant ir aukštinant augantį lietuviško atgimimo pastatą. Jeigu ne piktųjų Lietuvos kaimynų grubuoniškos užmačios, sugrįvusios bepražįstamų ir vaisius bemezgantį lietuvišką atgimimą, tuos pasižventėlius būtų pasekė būriai jų pasekėjų ir šiandien mums visai nereikėtų klausiti, kodėl taip lėtai vyko Klaipėdos krašto atlietuvėjimas?

SLA SUSIVIJIMAS
LIETUVIŲ
AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIŠ MILIJONUS dolerių savo apdraus-tiems nariams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvy-bės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIE-NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikrai ir ligoje pašalpa, kuri yra pigi, nes SUSIVIE-NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
- SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąjį Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asme-nims, rekomenduojama lietuviškų KLUBU ir draugijų na-riams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 i metus.
- SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės i kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Raginkite savo apylinkę
augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkęs bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%
PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE
2 YEAR MATURITY.

5%
UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS.

Taupymo Indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Įsteigta 1923 metais. Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui
Ansambliui, chorai, grupės, užsakykus 10 ar daugiau egzempliorių,
nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIE NOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

